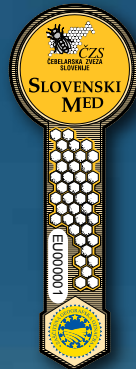

Slovenski št. 7-8 čebelar

letnik CXVI – julij-avgust 2014

ISSN 0350-4697

Pregled čebeljih družin in priprava na prezimovanje

Kako rešiti problem kostanjeve šiškarice?

Zagotavljanje čistosti cvetnega prahu in obdelava s sušenjem

APIS M&D®

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00
apis.md@siol.net

AŽ-PANJ 10-SATNI

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT
LR-STANDARD
LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5-IN 7-SATNI

GRELNIKI ZA
MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-
TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE
250 g RSF 4,8 EUR
250 g CINK 2,5 EUR

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek (do 5,5 EUR/kg). ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR (z izjemo izdelkov v akciji). Popusti se ne seštevajo.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Opekarska 16 na Vrhniki
Priznana vzrejalnica čebeljih matic Debevec. Sprejemamo naročila.
Prodamo čebelje družine na AŽ-satih.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

ČEBELJEPOGAČE

PVC POSODE ZA
TOČENJE IN
SHRANJEVANJE MEDU

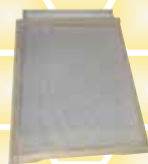
OJAČANA RAZSTOJŠKA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

KANTICA - PITALNIK 5L

TESTNA MREŽA

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojšča
- kovinska razstojšča
- kožice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarske lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke
- izolacijske kasete (eno ali dvo satne)

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO
4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAĐ 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s
paketno pošto.

**OD 26.07. DO 17.08. BO
ZARADI DOPUSTA ZAPRTO!**

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Čebelje paše so pri nas iz leta v leto revnejše. Vse pogostejše opažamo hitro menjavanje vremena, podnebne spremembe, nenadne vdore hladnega

zraka in lokalne ekstreme. Poleg takšnih neugodnih razmer za čebelarjenje in dobro čebeljo pašo pa se je v zadnjih letih pojavilo tudi kar nekaj novih rastlinskih bolezni in škodljivcev, npr. kostanjeva šiškarica, ki se je samo v dveh letih razširila po vsej državi.

Goriški čebelarji so pristojne institucije že pred leti opozarjali, da novi škodljivec povzroča velikansko škodo na kostanju, a so naleteli na gluha ušesa. Sledila je invazija kostanjeve šiškarice po vsej Sloveniji, zato je kostanj hudo ogrožen, s tem pa je ogrožena tudi kostanjeva paša, ki je bila do nedavnega pri nas najzanesljivejša. Škoda, ki jo šiškarica povzroča na drevesih, je zelo velika. Napadena kostanjeva drevesa so polna šišk, to pa rastlino izčrpa in slabša njeno fiziološko stanje, zato je manj cvetov, listov in tudi plodov. Izstopne rane šiškarice na drevesih kostanjev so vstopna točka za glivice, ki povzročajo kostanjevega raka. Vse skupaj vodi v propad drevesa.

Odziv pristojnih služb na poziv k reševanju tega problema je za zdaj hladen. Kostanjevo šiškarico bi bilo mogoče preprosto do neke mere zatreti z uvozom parazitske osice, ki je njen naravni sovražnik. Naši sosedi Italijani in Hrvati so parazitsko osico že naselili in opažajo dobre rezultate. Poskusno so jo naselili tudi na Madžarskem. V Italiji obstajajo celo inštituti, v katerih gojijo parazitske osice in jih kar prek spleta prodajajo po svetu. Kljub temu da se bo po mnenju strokovnjakov parazitska osica z naravno širitvijo naselila tudi pri nas, pa naj bi se to zgodilo šele čez pet ali šest let, ko bo škoda na kostanju že katastrofalna. Zato se upravičeno sprašujemo, zakaj je ne naselimo tudi mi.

V zvezi s tem je na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije nedavno potekal sestanek, na katerega smo bili vabljeni tudi predstavniki Čebelarke zveze Slovenije. Kot so povedali, so bile študije glede naselitve parazita že opravljene, izdano

Fotografija na naslovnici: Čebele, živali sonca. Sončnica (*Helianthus annuus*) ponuja čebelam zelo dobro medicinsko in pelodno pašo.

Foto: Darko Brenko

UVODNIK

Jure Justinek	233
OHRANIMO ČEBELE	234
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Nataša Lilek: Zagotavljanje čistosti cvetnega prahu in obdelava s sušenjem	236
Vlado Augustin: Pregled čebeljih družin in priprava na prezimovanje	238
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Strokovna razprava o pridobivanju medu	240
Tomaž Samec: Izkušnje pri pridobivanju propolisa v letu 2013	241
Franc Šivic in Marko Borko: Novice iz sveta	242
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Prof. Vladimir Fajdiga: Selitev čebel iz AŽ- na LR-sate	244
Marjan Debelak: Moje ljubiteljsko »AŽ-maksi« čebelarjenje	245
ALTERNATIVNI OPRAŠEVALCI	247
APITERAPIJA	248
DELO ČEBELARJA	
Andreja Smrdelj: Čez poletje nikakor ne smemo pozabiti na vodo!	251
ZDRAVJE ČEBEL	
Suzana Skerbiš, dr. vet. med.: Čebelarji moramo biti dobri diagnostiki	252
VPRAŠANJA IN ODGOVORI	255
ČEBELJE PAŠE	256
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	257
MLADI ČEBELARJI	258
DOGODKI IN OBVESTILA	259
OBVESTILA ČZS	261
MALI OGLASI	268
V SPOMIN	271

INDEX

UVODNIK

Jure Justinek	233
SAVE THE BEES	234
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Nataša Lilek: Ensuring the Purity of Pollen and Processing by Drying	236
Vlado Augustin: Review of Bee Colonies and Preparation for Overwintering	238
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Panel Discussion on Obtaining Honey	240
Tomaž Samec: Experience in Obtaining Propolis in 2013	241
Franc Šivic and Marko Borko: World News	242
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Prof. Vladimir Fajdiga: Migrating Bees from AŽ- to LR-Combs	244
Marjan Debelak: My Hobby »AŽ-maksi« Beekeeping	245
ALTERNATIVE POLLINATORS	247
APITHERAPY	248
BEEKEEPER'S WORK	
Andreja Smrdelj: We Must Not Forget About the Water During the Summer	251
BEES' HEALTH	
Suzana Skerbiš, DVM: Beekeepers have to be Good Diagnosticians	252
Q&A	255
HONEYBEE FORAGE	256
HISTORY OF BEEKEEPING	257
YOUNG BEEKEEPERS	258
NEWS AND EVENTS	259
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	261
SMALL ADS	268
IN MEMORIAM	271

je bilo pozitivno mnenje, prav tako je bila pripravljena vsa dokumentacija za uvoz, vendar se je zataknilo pri Zavodu za varstvo narave, na katerem se sklicujejo na načelo previdnosti in uvoza ne dovolijo. Tako je vsa zadeva padla v vodo in eno leto je izgubljeno, kajti zaradi razvojnega ciklusa osice bo uvoz spet mogoč šele marca in aprila prihodnje leto. Na sestanku je bil sprejet sklep o imenovanju delovne skupine, ki bo preučila vse možnosti ter o tem poročala do konca tega leta. Delovno skupino bo imenoval minister za kmetijstvo in okolje, Čebelarstva zveza Slovenije pa je predlagala, naj bi vanjo vključili tudi čebelarje. Ob vsem tem človek dobi občutek, da v Sloveniji vsak problem še bolj zakompliciramo in odločamo

toliko časa, da je na koncu za vse dobre ukrepe že prepozno, potem pa rešujemo, kar se rešiti da. Če namreč prihodnje leto ne bo uvoza osice, ki bi parazitirala kostonjeve šiškarice, bo škoda že skoraj nepopravljiva. In ko bo osica iz Italije in Hrvaške po naravni poti vendarle prišla v Slovenijo, bo trajalo nekaj let, preden si bo kostonj toliko opomogel, da bo znova postal ena izmed gospodarsko najpomembnejših čebeljih paš. Za zdaj nam torej ne preostane drugega kot upati, da se bo prihodnje leto končno nekaj premaknilo, kajti v nasprotnem bomo ob kostonjevo pašo ...

Jure Justinek, vodja ONS

Vabilo na setev ajde v okviru projekta »Od setve do žetve – kar sejemo, to žanjemo«

Julija letos bomo v okviru projekta »Od setve do žetve – kar sejemo, to žanjemo« skupaj s Centrom biotehnike in turizma Grm Novo mesto organizirali setev medovite ajde. Vabimo vas, da tudi vi postanete del tega dogodka! **Setev ajde bo potekala 7. julija 2014 ob 11. uri na zemljišču v lasti šole Grm Novo mesto.** Ponosni sejelec medovite ajde bo predsednik Državnega sveta Republike Slovenije g. Mitja Bervar. Vabimo vas, da tudi vi postanete del tega dogodka.

Pred tem bo ob 10. uri novinarska konferenca, na kateri bodo g. Marko Alauf, podpredsednik ČZS, g. Mitja Bervar, predsednik Državnega sveta Republike Slovenije, g. Tone Horvat, direktor zavoda Grm Novo mesto, g. Alojzij Muhič, župan mestne občine

Novo mesto in g. Marko Hrastelj, predstavnik zavoda Grm Novo mesto medijem predstavili pomen ajde za kmete, čebelarje kot tudi končne porabnike.

SKUPAJ LAHKO NAREDIMO POMEMBEN KORAK K OHRANJANJU NARAVE IN ČEBEL!
Vljudno vabljeni!

Vljudno vabljeni tudi na ogled cvetočega polja dišeče ajde, ki bo 24. avgusta ob 12.30 na sejmu AGRA v Gornji Radgoni. Septembra bomo na Šoli za hortikulturo in vizualno umetnost Celje poželi ajdo (o točnem datumu vas bomo obvestili v prihodnji številki Slovenskega čebelarja), sklepna prireditev pa bo na sejmu Narava in zdravje.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Partnerji v projektu »Od setve do žetve – kar sejemo, to žanjemo«

Ponosni »botri« nakupa semen ajde za srednje kmetijske šole

Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev

ČZS, JSSČ je skupaj z več kot 70 čebelarstvi iz vse Slovenije pripravila Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev. Cilja dogodka sta bila izobraževanje in informiranje splošne javnosti o pomembnosti čebel in čebelarstva. Čebelarstvo dejavnost smo predstavili lokalnim šolam, vrtcem in drugim interesnim združenjem ter tudi širši javnosti, ob tej priložnosti pa smo prikazali postopek pridobivanja medu ter čebelje pridelke in izdelke. Za obiskovalce smo pripravili pakušnje medu in izdelovanje svečk iz voska. Poudarili smo vlogo kranjske čebele kot pomembne opraševalke za kmetijstvo in pridobivanje hrane. Zahvaljujemo se vsem ČD, ki so sodelovala pri organizaciji Dneva odprtih vrat slovenskih čebelarjev ter s tem podprla prizadevanja za razvoj našega čebelarstva in ohranitev kranjske čebele kot pomembne opraševalke različnih rastlin, izjemno pomembne tudi za lokalno samooskrbo s hrano. Na spletni strani ČZS so zbrani nekateri vtisi z Dneva odprtih vrat slovenskih čebelarjev.

Dnevi odprtih vrat na ČZS

Čebelarstva zveza Slovenije je v dneh od 19. do 23. maja odprla svoja vrata osnovnošolcem in otrokom, ki obiskujejo vrtec, zato so se Tedna odprtih vrat udeležili predvsem učenci nižjih razredov osnovnih šol in skupine malčkov iz vrtcev. Glede na čas, ki so ga imele na voljo, in glede na zanimanje otrok so si skupine izbrale različne programe. Popeljali smo jih po poti slovenskega čebelarstva in kranjske sivke

Foto: MB

v okolici Čebelarkega centra, jih seznanili s tradicijo slovenskega čebelarstva, z našo avtohtono čebelo kranjsko sivko, z bivališči čebel, alternativnimi opraševalci, s čebeljimi pridelki in z medovitimi rastlinami, poudarili smo pomembnost čebel za okolje ... Otrokom smo predstavili vlogo čebele in njene koristi, poskusili so različne vrste medu, se seznanili s čebeljimi pridelki, po svoji izbiri pa so si lahko ogledali še film ali na delavnici izdelovali svečke. Otrokom smo predstavili znova oživilen žig čebelnice, ki se ga dobro spominjajo nekoliko starejše generacije. Naši najmlajši obiskovalci so z zanimanjem poslušali predstavitev, se sladkali z medom in odšli domov s svečkami, ki so jih izdelali sami. Naj tudi naši otroci spoznajo lepote čebelarstva!

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

OŠ Medvode - šola, prijazna do čebel

Če sodimo po odzivih osnovnih šol, mentorjev in predvsem učencev, kranjski čebeli v mestu dobro kaže! Sodelavci pri projektu, ki je potekal v organizaciji ČZS in BTC City Ljubljana, smo bili navdušeni nad dejavnostmi in trudom, ki so ga šole prikazale v natečaju za izbor do čebel prijazne šole. Po pregledu predstavitev smo v ožji izbor uvrstili OŠ Martina Krpana, OŠ Bičevje, OŠ Medvode in OŠ Ivana Cankarja Vrhnika ter jih predzadnji teden junija tudi obiskali. Ob terenskem ogledu smo preverjali in ocenjevali izvirnost, ustvarjalnost, celovitost, prostorsko umešitev, dejavnosti, ki jih izvajajo na šoli, iniciativnost mentorjev in učencev ter prostorske razmere za postavitve čebelnjaka. Vsem tem merilom je najbolj ustrezala OŠ Medvode, ki si je tako prislužila naziv Do čebel prijazna šola. Vsem so-

delujočim šolam, mentorjem in učencem se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje in želimo, da bi še naprej ostali tako dejavni.

Barbara Dimc

**IZDELAVA OMETALNIKOV
ZA ČEBELE**

Specifikacija

- **Material:** inox, nerjaveča pločevina
- **Metlice:** konjska žima
- **Pogon:** 2 motorja, brez jermenov
- **Obrati:** možnost nastavljanja
- **Napajanje:** 12V (možnost 230V)

Mobilni telefon 041-740-421 **E-mail** cebelarskaoprema@gmail.com

Zagotavljanje čistosti cvetnega prahu in obdelava s sušenjem

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

Prebiranje cvetnega prahu

Cvetni prah osmukanec, ki ga pridobivamo za prehrano ljudi, ne sme vsebovati nečistoč. Nečistoče v cvetnem prahu so delci čebel, mrtvice, delci voska, rastlin ali drugih insektov, pa tudi delci morebitne poapnele zalege. Oslabljene družine s poapnelo zalego je treba izločiti iz pridobivanja cvetnega prahu, saj je lahko dnevni pridelek zelo onesnažen z mumijami ličink. Ker je cvetni prah tudi hrana voščne vešče, je v njem mogoče najti tudi delce vešč in njihovih ličink ali jajčec.

Vse takšne nečistoče moramo iz cvetnega prahu obvezno odstraniti. To storimo takoj po odvzemu cvetnega prahu, najpogosteje z ročnim prebiranjem. Posušeni cvetni prah je mogoče očistiti tudi v posebnih zračnih čistilnikih, ki s pomočjo zraka ločujejo nečistoče od cvetnega prahu, vendar teh pripomočkov pri nas po doslej znanih informacijah ne uporabljamo. Seveda je pri uporabi takšnih čistilnikov treba skrbeti tudi za njihovo ustreznost, saj mora biti tako čistilnik kot zrak s katerim preprihujemo cvetni prah čist – torej brez primesi, kot so prah, bakterije itd.

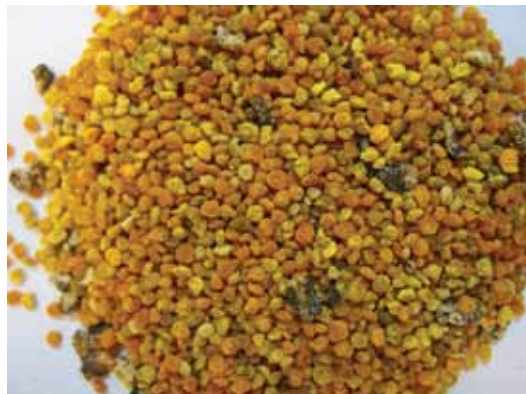
Ker so nekatere nečistoče lahko zelo majhne, ni odveč, da cvetni prah na koncu pregledamo še s povečevalnim steklom. Pri ročnem odstranjevanju nečistoč si lahko pomagamo z uporabo pincet, žličk in podobnih prebiralnih pripomočkov. Seveda pri tem delu ne smete pozabiti na osebno higieno in čiste roke.

Sušenje cvetnega prahu

Svež cvetni prah vsebuje približno 20–30 odstotkov vlage, zato je ob neprimernem skladiščenju bolj dovzeten za mikrobiološko kvarjenje. Zaradi obstojnosti in lažje distribucije večina čebelarjev cvetni prah obdela tako, da ga posuši, saj je takšnega tudi lažje skladiščiti. S sušenjem cvetnega prahu iz njega odstranimo odvečno vlogo.

Za zagotavljanje mikrobiološke neoporečnosti cvetnega prahu sta zelo pomembna dnevno pobiranje in ustrezna higiena osmukalnih predalčkov. Cvetni prah je ne glede na nadaljnjo obdelavo (sušenje, konzerviranje z medom) priporočljivo po odvzemu vsaj za 24 ur postaviti v zamrzovalnik, saj s tem upočasnim razvoj mikroorganizmov v njem.

Čebelarje največkrat zanima, kako ugotoviti, ali je cvetni prah ustrezno posušen. Žal na to vprašanje

Neprebran osmukanec vsebuje vidne nečistoče, družine s poapnelo zalego izločimo iz pridobivanja osmukanca.

ni enotnega odgovora, saj je čas sušenja odvisen od začetne vsebnosti vlage v cvetnem prahu, ta pa je odvisna od geografskega območja, letnega časa, vremenskih razmer, vrste rastline in načina pridelave cvetnega prahu, tako da je zelo različna celo med posameznimi družinami na istem stojišču. V laboratoriju vsebnost vode v cvetnem prahu najpogosteje določamo s sušenjem v sušilni omari do konstantne teže, lahko pa tudi po Karl-Fischerjevi metodi (klasična titracijska metoda v analitični kemiji za določanje količine vode v vzorcih). V praksi suhost najpogosteje preverjamo tako, da grudice cvetnega prahu povlajamo med prsti, in če se te med seboj ne sprijemajo več, je cvetni prah dovolj posušen.

Vpliv sušenja na kakovost cvetnega prahu

S sušenjem cvetnega prahu zmanjšamo vsebnost vode v njem z začetnega stanja na približno 6–8 odstotkov. Pri tem moramo biti previdni, kajti cvetni prah, ki vsebuje manj kot 6 odstotkov vode, je preveč suh in manj sprejemljiv s senzoričnega vidika. Če je vsebnost vode v cvetnem prahu večja kot 10 odstotkov, pa obstaja nevarnost, da bo začel fermentirati.

Pri sušenju cvetnega prahu moramo paziti tudi na to, da postopek poteka pri znani in nadzorovani temperaturi zraka. Na splošno velja pravilo, da cvetnega prahu nikakor ne smemo sušiti pri temperaturi, višji od 40 °C. Vendar se v različni tuji strokovni literaturi pojavljajo dileme tudi glede ustreznosti sušenja cvetnega prahu pri tej temperaturi. Previsoka

* svetovalka JSSČ za zagotavljanja varne hrane

temperatura namreč povzroči uničenje beljakovin in bioaktivnih sestavin (npr. encimov, itd), torej slabo vpliva na kakovost cvetnega prahu. Zaradi tega ga nikoli ne sušimo neposredno na soncu, saj lahko temperatura precej preseže 40 °C. Za sušenje zato priporočajo uporabo toplotnih komor ali pečic, v katerih vlaga kontinuirano izhlapeva. Številni čebelarji za ta namen uporabljajo tudi komore oz. sušilnike za sušenje sadja.

Tuje raziskave o obdelavi in shranjevanju cvetnega prahu

Večina dozdajšnjih raziskav o vplivu načina shranjevanja in obdelave cvetnega prahu na njegovo kakovost je bila opravljena v tujini. Vpliv različnih metod obdelave cvetnega prahu na njegovo kakovost so testirali na Poljskem. Preverjali so kakovost in ohranjanje bioloških sestavin cvetnega prahu, ki je bil po odvzemu obdelan s sušenjem pri 40 °C, liofiliziran in zamrznjen. Izmed vseh načinov obdelav sta se kot najslabša izkazala liofilizacija in sušenje pri 40 °C. Liofilizacija je industrijski postopek zamrzitve pri nizki temperaturi pod vakuumom, tega načina pa čebelarji ne uporabljajo za obdelavo cvetnega prahu. V cvetnem prahu, obdelanem z liofilizacijo, so poljski raziskovalci ugotovili nižjo vsebnost vitamina C in provitamina A. Še občutnejšo slabšo kemično sestavo pa je povzročila obdelava cvetnega prahu s sušenjem pri 40 °C. Kot postopek obdelave oz. shranjevanja cvetnega prahu se je najbolj izkazalo zamrzovanje pri temperaturi od -18 do -25 °C. **Ker zamrzovanje cvetnega prahu ni povzročilo nikakršnih kemičnih sprememb**, so raziskovalci kot najprimernejši način shranjevanja cvetnega prahu priporočili prav zamrznitev.

Tudi raziskava, ki so jo izvedli v Braziliji, je pokazala, da cvetni prah osmukanec po šestih urah sušenja pri 45 °C izgubi velike količine vitamina E, beta karotena in tudi provitamina A (izgube so bile od 15 do 25 odstotkov). Poročajo pa tudi o zmanjšani antioksidativni učinkovitosti. Tudi španska raziskava je pokazala, da je za ohranitev kemičnih in bioloških lastnosti cvetnega prahu osmukanca tega bolje zamrzniti kot sušiti v električni pečici.

Najboljša alternativa – zamrzovanje

Večina strokovnjakov, ki so preučevali možnosti obdelave cvetnega prahu, priporoča sušenje peloda pri čim nižji temperaturi (do največ 30 °C), kot najboljšo alternativo pa svetuje zamrzovanje. Seveda pa drugi način povzroča kar nekaj težav, še posebej, če čebelar svoje pridelke prodaja na tržnicah in različnih drugih promocijsko-prodajnih mestih.

Zaradi mikrobiološke občutljivosti odmrznjenega cvetnega prahu ne smemo znova zamrzniti, to pa seveda otežuje distribucijo tako shranjenega peloda. Odmrznjen cvetni prah je treba hraniti v hladilniku in ga tudi čim prej porabiti. Pravilno posušen cvetni prah je uporaben do 24 mesecev, če ga hranimo v hladnem, suhem in temnem prostoru, vendar ga je pri dolgotrajnejšem skladiščenju priporočljivo postaviti v hladilnik. Cvetni prah shranjujemo samo v embalaži, primerni za živila. Po navadi so to stekleni kozarčki ali polietilenske vrečke za živila.

Sušilnik za cvetni prah s predalčki cvetnega prahu

Opredelitev kakovostnih meril za cvetni prah

Niti v Sloveniji niti nikjer drugod v svetu za zdaj še ne obstaja pravilnik, ki bi urejal oz. določal kakovostna merila za cvetni prah. Kljub temu pa so nekatere države sprejele svoje nacionalne standarde glede vsebnosti vode v cvetnem prahu. Tako npr. posušen cvetni prah v Braziliji lahko vsebuje največ 4 % vode, v Švici in na Poljskem največ 6 %, v Urugvaju največ 8 % in v Bolgariji največ 10 %.

Leta 2008 je skupina strokovnjakov, ki deluje v okviru Mednarodne komisije za med (IHC) in ki se ukvarja s cvetnim prahom, predstavila predlog mednarodnih meril kakovosti za posušen cvetni prah, ki ga najpogosteje uporabljamo v prehrani ljudi. Predlagali so minimalne vsebnosti beljakovin, ogljikovih hidratov, maščob ter najvišjo vsebnost pepela in vode. Žal so podatkovne baze o kemični sestavi cvetnega prahu v različnih državah še zelo slabe, zato bo treba do napredka na tem področju pozornost nameniti predvsem preučevanju kemičnih lastnosti cvetnega prahu. ■

Viri:

- Bogdanov, S. (2012): The Bee Pollen Book. Chapter 1. www.bee-hexagon.net, str. 1–13.
- Božnar, M., in sod. (2011): Cvetni prah. V: Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje. Zdešar, P. (ur.). Brdo pri Lukovici: ČZS, str. 324–333.
- Campos, M., in sod. (2008): Pollen composition and standardization of analytical methods. Journal of Apicultural Research and Bee World, let. 47, št. 2, str. 156–163.
- De Melo Pereira, I. (2008): Stability of antioxidant vitamins in bee pollen samples. Sao Paulo: Pharmaceutical Science School Sao Paulo University, str. 90.
- Dominguez-Valhondo, D., Gil, D. B., Hernandez, M. T., Gonzalez-Gomez, D. (2011): Influence of the com-

mercial processing and floral origin on bioactive and nutritional properties of honeybee-collected pollen. International Journal of Food Science and Technology, let. 46, št. 10, str. 2204–2211.

Szczesna, T., Rybak, H., Skowronek, W. (1995): Alterations in the chemical composition of the pollen loads

stored under various conditions: I, III, IV. Pszczelnictwo Zeszyty Naukowe, let. 40.

Šivic, F., Tome, A. (2008): Tehnika pridobivanja cvetnega prahu. V: Cvetni prah. Kandolf, A. (ur.). Brdo pri Lukovici: ČZS, str. 13–24.

Pregled čebeljih družin in priprava na prezimovanje

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Nagonska priprava čebel na zimo

Čebele po svojem naravnem nagonu zgodaj za-
slutijo bližajočo se zimo. Hkrati z usihajočo pašo
tako matica že julija zmanjša zaleganje, čebele de-
lavke pa avgusta preženejo trote, da jim ti po nepo-
trebnem ne odžirajo hrane, s katero je treba varče-
vati za dolgotrajno zimo. Obseg celotnega čebeljega
gnezda se skrči v tisti del panja, v katerem namera-
vajo čebele prebiti zimske mesece. Vse špranje in
reže v stenah panja čebele skrbno zadelajo s smolo
ali zadelavino, da ni prepaha.

Pred začetkom priprave čebelje družine na zimo
je treba vedeti, kakšno je stanje v družini. To ugotovimo
s podrobnim pregledom, ki ga opravimo konec
julija ali morda v začetku avgusta. Točen začetek del
moramo ugotoviti čebelarji sami, odvisen pa je od
paše v okolici, saj se čebele same nagonsko pripra-
vljajo na zimo, ko usahne zadnja paša.

Vzreja zimskih čebel

Poglavitna naloga čebelarjev v tem obdobju je
kakovostno vzrediti čim večje število zimskih čebel.
Te so genetsko oblikovane tako, da živijo dlje, saj
zelo malo delajo, zaradi tega pa porabijo petkrat
manj hrane kot čebele drugih generacij. Ker svoje
življenjske energije ne uporabljajo za hranjenje
zalege ter za prinašanje vode, nektarja in cvetnega
prahu, ostanejo fiziološko mlade. V primerjavi s čel-
belami drugih generacij njihov organizem vsebuje
manj vode ter več beljakovin in suhih snovi. Te hran-
ljive snovi izločijo iz svojega organizma spomladi, ko
ob vzreji prve zalege v naravi primanjkuje cvetnega
prahu. Temeljna in poglavitna naloga vsakega čebel-
arja je zato ohraniti zdravje, življenjsko in delovno
spodobnost zimskih čebel. Kako nam bo to uspelo,
je odvisno od našega čebelarskega znanja in mar-
ljivosti. Če zamudimo pravočasno pripravo čebeljih
družin za zimo, bomo obremenili zimske čebele,
zato bodo te izčrpane že ob zazimitvi, takšne pa ne

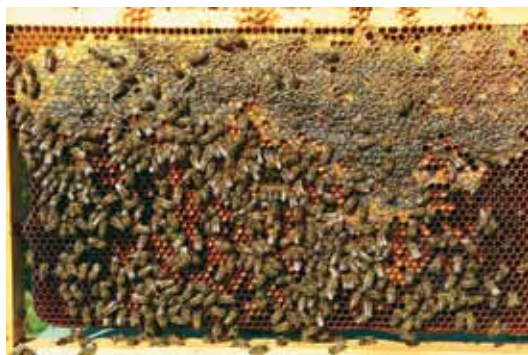
bodo mogle optimalno sodelovati pri zgodnjespo-
mladanskem razvoju čebelje družine.

Da bi bili čebelarji pri tej nalogi čim bolj uspešni,
moramo ob julijskem točenju medu v panju pustiti
vsaj nekaj kilogramov medenih zalog, takoj po toče-
nju čebele v čim večji meri očistiti varoj ter jih tako
ohraniti pri dobrem zdravju in v maksimalni fizični
kondiciji. Ob morebitni avgustovski suši in brezpašni
dobi pa je treba čebelje družine dražilno krmiti in tako
ustvariti razmere za neprekinjeno zaleganje matice.

Moč čebelje družine in prezimovanje

Stanje čebeljih družin v čebelnjaku je v tem ob-
dobju po navadi različno: v njem so roji, izrojenci,
narjenci in tudi družine, ki smo jim dodali novo matico.
Čebelarji si moramo biti na jasnem, koliko čebeljih
družin in katere bomo prezimili. Preveliko število ni pri-
poročljivo, bolje je prezimiti manj družin, a tiste dobre,
kajti vsaka čebelja družina ni primerna za prezimo-
vanje. Prešibka družina ne vzdrži hude ali dolgotraj-
ne zime. Zaradi tega moramo ob pregledu ugotoviti:
moč in zdravstveno stanje čebelje družine, kakovost
matice in satja ter količino in kakovost hrane.

Pri pripravi čebeljih družin na prezimovanje je
zelo pomembna količina čebel v vsakem panju. Ide-
alno bi bilo, če bi jih zazimili s približno 25.000 čel-
belami, vendar je to v naših razmerah zelo težko

Zaloga cvetnega prahu

Foto: Franc Šivic

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

doseči. Pri nas po navadi zazimimo družine s približno 15.000 čebelami, večkrat pa tudi družine z manjšim številom čebel. Čebelarji lahko številčno stanje oziroma moč družine ocenimo ob pregledu konec avgusta. Če je tedaj v panju 7–8 polnih ulic čebel in 5–6 polnih satov zalege, to pomeni, da bo za zimo v panju približno 15.000 čebel. Pogosto pa v čebelnjaku najdemo družine, v katerih je v tem obdobju 4–5 ulic čebel in 2–3 sati zalege. Takšna čebelja družina, žal, nima nikakršnih možnosti za prezimitev, zato jo je najbolje pridružiti kaki močnejši družini. Samo tako namreč lahko v prihodnjem letu pričakujemo dobro prezimitev in soliden spomladanski razvoj.

Vloga čebelje matice

Kakovostna matica je pogoj za dobro stanje v čebelji družini, tako med prezimovanjem in spomladanskim razvojem kot tudi na paši. Kadar pregledujemo družine, ni nujno, da vedno poiščemo matico. Njeno kakovost presojamo zlasti pa zalegi, po številčnosti čebel, po letnem donosu, mirnosti čebel in po zapisih, ki smo jih pisali med čebelarso sezono. Najbolje je, če zazimimo družine z enoletnimi maticami, ki so se do zdaj izkazale kot dobre. Če puščamo v panju dveletne matice, ki smo jih izrabljali na najrazličnejših pašah, je zelo tvegano, kaj bo z njimi tretje leto, tako glede njihove telesne moči kot tudi glede zaloge semena.

Če je matica neakakovostna, je zdaj, ob koncu nabiralne sezone, pravi čas za njeno zamenjavo. Mlada matica bo jeseni nekaj dlje časa zalegala, svojo pravo moč pa bo pokazala prihodnjo čebelarso sezono.

Ravnanje s sati

Med pregledom je treba podrobno določiti starost in kakovost satja v panju. Zelo temne in deformirane sate odstranimo in jih nadomestimo z boljšimi, bodisi iz medišča bodisi iz rezerve. Dodajamo jih h kraju gnezda, ob stene, nikakor pa ne v sredino, da ne razdvojimo zalege. Ta mora vedno ostati skupaj, v svojem stalnem naravnem redu. Jedro ali težišče gnezda je navadno bolj v sredini. Nikakor ne pustimo v sredini gnezda deviškega satja, ker ga čebele ne bodo zasedle, tako da bo čebelja gruča ostala razdeljena. Staro satje, v katerem je med, premaknemo do stene panjev, kjer bodo počakali do pomladi, ko jih bomo v obdobju cvetenja sadnega drevja kot prve zamenjali.

Pomen cvetnega prahu

Ker je pomanjkanje cvetnega prahu v poletnih mesecih poglaviti vzrok manjše moči in slabega razvoja družin prihodnjo pomlad, moramo zagotoviti,

Zaloga sladkorne raztopine

Foto: Franc Šivic

da imajo čebele poleg zadostnih medenih zalog vsaj tri sate cvetnega prahu. Kolikor je to mogoče, naj bo cvetni prah enakomerno porazdeljen po vseh panjih, tako da nobeden ne bo brez njega. Čebelarji, ki imajo čebelnjake v okolici kostenjavih gozdov, imajo veliko prednost pred čebelarji, ki te paše nimajo na voljo. Na kostenjavi paši čebele naberejo veliko cvetnega prahu, ki je poglaviti pogoj za dobro prezimovanje in za spomladanski razvoj čebeljih družin. Ne zaradi hudih zim, temveč zaradi pomanjkanja hrane, še posebej zaradi pomanjkanja cvetnega prahu med vročimi sušnimi poletji, čez zimo propade veliko čebeljih družin. Čebele se brez cvetnega prahu fiziološko hitreje starajo, njihova življenjska doba je krajša, manj so odporne proti boleznim in slabše prenašajo nizke temperature. Prav zaradi tega bi morala biti naloga vsakega čebelarja, da s sajenjem medovitih rastlin čebelam zagotovi pelodno pašo tudi v teh kritičnih mesecih.

Zdravstveno stanje čebeljih družin

Pri pregledu čebeljih družin za prezimovanje moramo ugotoviti tudi zdravstveno stanje čebeljih družin. Če posumimo v kakršno koli spremembo v čebelji zalegi, pokličimo terenskega svetovalca, s katerim bomo skupaj razčistili dilemo in ob sumu hude gnilobe čebelje zalege poklicali veterinarja za zdravstveno varstvo čebel. V poznem poletju se prepleteta vrhunca populacijske dinamike čebel in stalaža varoj v čebelji družini. Naloga čebelarjev je, da že od aprila naprej z apitehničnimi ukrepi zmanjšujejo število varoj, usodni udarec pa jim zadamo po zadnjem točenju. Če tedenski naravni odpad varoj avgusta spet preseže število tri, zatiranje ponovimo.

Krmljenje za zimo

V tem obdobju moramo čebele tudi nakrmiti za zimo. Kdaj začeti krmljenje, nam bo pokazala tehnika. Ta se ne sme zniževati, če pa se to vendarle dogaja, moramo tako družino intenzivneje krmili. Čebelam dodajamo sladkorno raztopino, ki jo na-

redimo tako, da dva dela sladkorja raztopimo v treh delih vode. Raztopino pripravimo vsaj dan pred krmljenjem, saj se sladkor povsem raztopi le ob večkratnem mešanju. Zelo pomembno je, da družine krmimo proti večeru ali ob mraku in da krmimo vse čebelje družine hkrati.

Ob krmljenju čebelji družini dodamo največ po dva litra sladkorne raztopine, saj večjih količin čebelje žleze ne bi mogle prenesti. Postopek ponovimo petkrat do šestkrat. Kolikšno količino zimske zaloge naj bi imela čebelja družina, je odvisno od velikosti panja in načina prezimovanja. Zaloga hrane mora zadostovati do konca marca prihodnjega leta. Presežek hrane bomo prihodnje leto uporabili za izdelavo

narejencev ali pa jo bomo dali družini, v kateri je primanjkuje. Tako naj bi bilo v AŽ-panju od 12–15 kg, v LR-panju pa od 20–25 kg zimske zaloge.

Preprečevanje ropanja

Naslednji pregled in vsa potrebna čebelarska opravila skušamo izvesti ob hladnem ali deževnem vremenu. Nevarnost ropanja je namreč tolikšna, da je bolje, če panjev ne odpiramo. Žrela morajo biti ves čas priprta vsaj na polovico, v kočljivih primerih pa še več. Le tako bomo z dobro pripravljenimi čebeljami družinami dočakali najpomembnejše opravilo pri čebelah – zimsko zatiranje varoj. ■

Strokovna razprava o pridobivanju medu

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

ČZS, JSSČ je v sodelovanju s ČD Koper v torek, 22. aprila 2014, ob dnevu Zemlje v Dekanih pripravila strokovno razpravo o pridobivanju medu. Slovenski med je sicer kakovostno živilo, kljub temu pa metoda prevešanja oz. premeščanja satja iz plodišča v medišče povzroča nevarnost pojava tako ostankov akaricidov kot tudi sladkorja v medu. In prav o tem je tekla beseda. V razpravi so sodelovali g. Boštjan Noč, g. Milan Meglič, ga. Nataša Lilek in mag. Andreja Kandolf Borovšak.

G. Noč je predstavil problematiko vpliva prevešanja na vsebnost sladkorja v medu. Tehnologija čebelarja v AŽ-panju je prav zaradi prevešanja satja iz plodišča v medišče lahko vzrok za pojav predelane sladkorne krme za čebele v medu, vendar podobne napake lahko naredimo tudi pri čebelarjenju z nakladnimi panji. In katere so najpogostejše napake, katerih posledica je pojav predelane krme za čebele v medu? Te so:

- preobilno krmljenje spomladi ali v brezpašnem obdobju;
- preobilno spomladansko dražilno krmljenje in prevešanje satov s predelano krmo v medišče (ker je metoda prevešanja v naši tehnologiji čebelarjenja pogosta, velikokrat točimo tudi iz satov, ki smo jih ob prevešanju premestili v medišče in v katerih je še zimska zaloga);
- točenje satov iz plodišča, v katerih je še zimska zaloga.

G. Meglič je govoril o tem, kako se lahko izognemo temu problemu. Ena izmed možnosti je, da sate, ki smo jih iz plodišča premestili v medišče, označimo in jih ne iztočimo oz. jih pozneje odstranimo iz medišča. Še bolje je, da jih sploh ne premestimo v medišče. Sate zalege, ki jih odvezamemo iz plodišča, da bi preprečili rojenje, lahko uporabimo za pripravo narejencev. Na ta način dobimo rezervno družino, prevešanje v družini ne povzroča stresa, poleg tega pa tudi zmanjšamo možnost pojava sladkorja v medu. Opozoril je, da je dražilno krmljenje povsem nepotrebno in da je neučinkovito tudi strganje mednih pokrovcev, oboje pa je seveda delo. Ob tem je poudaril še pomembnost pridobivanja medu v deviškem satju. Svoje predavanje je končal z besedami, da je v vsakem panju mogoče pridobivati varne in kakovostne čebelje pridelke, razlika pa je v proizvodni ceni medu. Spomnimo se na Antona Janšo in njegove nauke. Po mnenju g. Megliča satje veliko pove o čebelarju. Za vse čebelarje velja: »Pokaži mi satje in povedal ti bom, kakšen čebelar si!«

Foto: Boštjan Noč

* mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

In če smo res storili vse, da bi bil naš med kakovosten in varen, potem ni ovire, da se ne bi vključili v sistem Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo. Pomembnost in način vključitve je predstavila ga. Lilek. Čebelar, ki bi se rad vključil v sistem, naj pokliče območnega terenskega svetovalca, ki bo opravil pregled njegovega čebelarstva in dokumentacijo poslal ČZS, zaposleni v naši krovni organizaciji pa bomo uredili vse potrebno za pridobitev označbe.

V razpravi je beseda tekla tudi o bršljanu in škodljivosti bršljanovega medu za čebele ter o pomembnem vprašanju, kako vedeti, koliko hrane čebele potrebujejo za zimo in kdaj jih hraniti, da bo ravno prav in da ne bo tveganja za pojav sladkorja v medu.

Po mnenju g. Megliča je za preživetje družin pomembno, da so te zdrave, da je v družini vsaj 5000

čebel ter da imajo zadosti hrane, mlado matico in mlado satje. Na vprašanje, kako čebele prepričati, naj satje gradijo v medišču, je odgovoril, da lahko v sredino gnezda vstavimo satnico, to pa bo čebele spodbudilo, da bodo gradile tudi v medišču. Govor je bil tudi o promociji medu, o podobnem problemu v tujini, udeleženci pa so z nami delili tudi svoje izkušnje.

Udeleženci razprave so se strinjali, da je prevešanje ena izmed tistih tehnik našega čebelarjenja, na katero moramo biti še posebej pozorni. Cilj vsakega čebelarja je kakovosten in varen med. Kakovost lahko zagotovimo v vsakem panju, različna pa je proizvodna cena medu. Glede na to, da čebele same prenašajo hrano iz plodišča v medišče, bo mogoče treba razmisliti tudi o dovoljeni mejni vrednosti sladkorja v medu. Zdaj ga v medu ne sme biti! ■

Izkušnje pri pridobivanju propolisa v letu 2013

Tomaž Samec*, tomaz.samec@czs.si

Propolis ali zadelavina je smolast čebelji proizvod, ki so mu že v antiki namenjali veliko pozornost. Beseda propolis je grškega izvora in pomeni »pred mestom« oziroma »obramba mesta«. Čebele ga uporabljajo za premaz notranjih sten panja, za zadelovanje notranjih razpok in špranj, za popravilo satja, zato ga imenujemo tudi zadelavina. Propolis je sestavljen iz različnih rastlinskih smol, ki jih čebele naberejo na popkih topola, breze in na drugih rastlinah. Nabranim smolam čebele dodajo še izloček iz žlez slinavk ter vosek, da snov postane bolj lepljiva. Propolis je od zelenorumenene do temno rjave barve, odvisno od izvora in starosti. Pri višjih temperaturah je lepljiv, pri nižjih pa krhek, tako da se ob lomljenju drobi. Propolis vsebuje: smole in balzame (55 %), vosek (30 %), eterična olja (10 %) in cvetni prah (5 %). Z natančnimi fizikalno-kemičnimi metodami so v propolisu našli še 60 različnih snovi, od katerih so najznačilnejši flavoni, flavonoidi, različne organske kisline, aldehidi in druge. Čebelarji ga še vedno po večini pridobivamo tako, da ga s topim nožem postrgamo z lesenih delov panja. Za načrtno pridobivanje propolisa pa moramo v panj vstaviti mreže z odprtini s premerom do 3 mm, ki jih čebele kmalu zadelajo. Skladiščenje zadelavine ni zahtevno. Shranjujemo jo v temnih zaprtih posodah, lahko pa jo tudi zamrzujemo.

V okviru raziskovalnega projekta, ki ga JSSČ že tretje leto izvaja v čebelnjaku na Bledu, smo od

aprila do oktobra 2013 na približno 30 AŽ-panjih testirali, kakšna mreža in katero mesto znotraj panja sta najprimernejša za pridobivanje propolisa. Testirali smo štiri mreže za pridobivanje propolisa, ki jih je mogoče kupiti v čebelarskih trgovinah. Lastnosti testiranih mrež so:

- M1: črna mreža – karo, velikost rež 2 x 2 mm, debelina mreže 1 mm;
- M2: črna mreža, velikost rež 2 x 2 mm, debelina mreže 1 mm;
- M3: siva mreža, velikost rež 2,5 x 2,5 mm, debelina mreže 1,5 mm;
- M4: bela mreža, velikost rež 1 x 1 mm, debelina mreže 0,5 mm.

M1

M2

M3

M4

Mreže, ki smo jih vstavili v čebelje družine.

* svetovalec JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Za pridobivanje propolisa smo testirali tudi surovo nebeljeno laneno platno z maso približno 100 gr/m². Platno in mreže so bili urezani na polovico površine matične rešetke (660 cm²) oz. na celotno površino vratc plodišča (588 cm²). Med testiranjem smo mreže in platno vstavili na vratca plodišča in pod matično rešetko AŽ-panja. Na teh mestih smo preizkušali tudi kombinacije mrež z režami različnih velikosti ter kombinacije mrež in tkanine. Na podlagi rezultatov testiranja lahko rečemo, da se je v obdobju od 1. 7. do 1. 8. 2013 za pridobivanje propolisa najbolj obnesla kombinacija dveh mrež (M2 z M3), vstavljenih nad čebeljo družino pod matično rešetko. S to kombinacijo mrež, nameščenih pod matično rešetko, smo pridobili več kot 20 g propolisa oziroma trikrat več kot z drugimi mrežami ali z drugimi kombinacijami različnih mrež. Najmanj propolisa – manj kot 1 g – smo pridobili ob uporabi samostojnih mrež, vstavljenih na vrata AŽ-plodišča.

Propolis ima veliko afiniteto do lipofilnih substanc in je zato zelo dovzeten za onesnaženje s sintetičnimi akaricidi, ki jih uporabljamo za zatiranje varoj. Ti negativno vplivajo na njegovo kakovost in s tem seveda tudi na uporabnost. Prav zaradi tega smo v okviru projekta v propolisu analizirali tudi ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj, in sicer timol, kumafos in razpadne produkte amitraza. Za analizo smo zbrali svež propolis, pridobljen na vstavljeni mreži, svež propolis, postrgan z različnih delov panja, in star propolis, postrgan v začetku čebelarške sezone prav tako z različnih delov panja.

Rezultati analize timola v propolisu so pokazali, da ta v propolisu ne pušča ostankov. Rezultati analize kumafosa v propolisu so pokazali, da je vsebnost

ostankov kumafosa najmanjša v propolisu, ki je bil pridobljen na vstavljeni mreži. Najvišja vrednost kumafosa v propolisu pa je bila v starem propolisu, ki smo ga v začetku sezone postrgali z različnih delov panja, in sicer 3,33 mg/kg. Ta propolis je bil nastrgan v panjih, v katerih je bil leto prej uporabljen kumafos.

Rezultati analize vsebnosti razpadnih produktov amitraza v propolisu so bili zelo različni. Žal nam ni uspelo zagotoviti vzorca starega propolisa, postrganega v začetku sezone iz panja, v katerem je bil leta 2012 uporabljen amitraz. V petih vzorcih propolisa, ki smo ga pridobili na mreži, smo razpadne produkte amitraza našli v dveh vzorcih. Vsebnost ostankov razpadnih produktov amitraza v teh vzorcih je bila 0,06 mg/kg in 1,71 mg/kg.

Na podlagi podatkov, pridobljenih leta 2013, lahko sklenemo, da lahko čebelarji namensko pridobivajo propolis v AŽ-panjih. Ugotovili smo, da propolis, ki smo načrtno pridobivali na mreži, vsebuje ostanke kumafosa kot tudi razpadne produkte amitraza, vendar so bile te vrednosti nižje kot v starem in svežem propolisu, strganem na različnih delih panja.

Prav zaradi tega svetujem, da čebelarji pri namenskem pridobivanju propolisa uporabljate mreže in da za zatiranje varoj ne uporabljate sredstev, ki puščajo ostanke tako v propolisu kot tudi v drugih čebeljih pridelkih. ■

Viri:

Jedlovčnik, N., Pušnik, V. (2007): Propolis: dodatek k hrani, za dobro zdravje in prijetno počutje: domača lekarna iz čebeljega panja. Maribor: Čebelarstva zveza društev Maribor, 50 str.

Jedlovčnik, N., Pušnik, V., Kurinčič-Tomšič, M., Grošelj, F. (2009): Propolis. Brdo pri Lukovici: Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, 95 str.

Novice iz sveta

Avstrija

Čebelarški mojster in potovalni učitelj **Dietmar Niessner** z Dunaja je letošnji pisec mesečnih navodil za začetnike v avstrijski strokovni reviji *Bienen aktuell*. V majski številki v uvodu opozarja bralce na zelo resen problem, s katerim se lahko spopade vsak čebelar.

Dietmar Niessner

Gre za klope, zlasti za okužene, ki so prenašalci bolezni, predvsem klopne meningoencefalitisa (bolj znanega kot klopni meningitis) in limske borelioze. Čebelarjem priporoča cepljenje, vendar ob tem opo-

zarja, da cepivo ne obvaruje človeka pred boreliozo. Sam je bil žrtev ugriza okuženega klope, zato ve, kako hude posledice ima to za človekovo zdravje. Če se nekaj dni po ugrizu klope na mestu ugriza pojavi rdečina, je treba takoj poiskati zdravniško pomoč. Znak okužbe je lahko tudi vročina, čeprav rdečine nismo opazili, zato je v obeh primerih potrebna medicinska pomoč. Naj njegovo opozorilo velja tudi za slovenske čebelarje!

Klop na cvetu borovnice

Foto: Franc Šivic

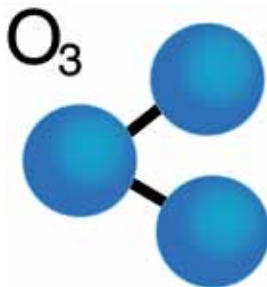
Franc Šivic

Vir: Niessner, D. (2014): Info-Block Mai. *Bienen aktuell*, št. 5, maj 2014, str. 7.

ZDA

Rosalind James, entomologinja iz Logana v Utahu, je raziskovala, v kolikšni meri lahko čebelarji z ozonom razkužujejo čebelje satje. Za ta namen v svetu po navadi uspešno uporabljajo metiloksid in gama žarke, vendar sta oba postopka zelo draga, zato si čebelarji naprave za razkuževanje ne morejo privoščiti. Prve poskuse z ozonom je naredila na satju, ki ga je napadla voščena vešča. Ozon je ubijal vse stadije tega škodljivca že pri koncentraciji 215–430 ppm. Naj za primerjavo, za kolikšne količine tega sredstva gre, omenim, da je v medu dovoljena količina kumafosa do 100 ppm. Nadaljnji poskus je izvajala na satju, okuženem s spori poapnele zalege. Vse spore so bile uničene, če je bilo satje od 24 do 36 ur izpostavljeno delovanju ozona v koncentraciji 1.500 ppm. Za uničenje spor hude gnilobe je bil potreben precej daljši čas, pa tudi dvakrat višja koncentracija ozona. S tem koristno delovanje tega plina, ki je pravzaprav zelo aktivno stanje kisika, še ni končano. Z nadaljnjimi poskusi je Jamesova s svojo ekipo ugotovila, da ozon razkrajata tudi akaricide, kot sta fluvalinat in kumafos. Če ju je izpostavila delovanju plina v stekleničkah, je za njuno uničenje v časov-

Ozon

Foto: Franc Šivic

nem obdobju 20 ur zadostovala koncentracija ozona 500 ppm. Za uničenje obeh snovi v satju pa sta bila potrebna višja koncentracija plina in daljši čas njegovega delovanja. Postopek je potekal hitreje pri mladem kot pri starem satju.

Morda bo ta informacija dobrodošla zlasti za večje slovenske čebelarje, ki jih že zanima nakup opreme za razkuževanje satja in čebelarske opreme z gama žarki. Zakaj ne bi segli raje po precej cenejših načinih, ki si jih bodo veliko lažje privoščili.

Franc Šivic

Vir: Suszkiw, J. (2014): Cleaning Honeycombs with Ozon. American Bee Journal, št. 5, maj 2014, str. 525.

Hrvaška

Hrvaški čebelarji so 22. marca 2014 na

Foto: Internet

Vladimir Bilek

občnem zboru Hrvaške čebelarske zveze v Zagrebu izvolili novo vodstvo, in sicer predsednika, dva podpredsednika, člane upravnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča. Novi predsednik hrvaških čebelarjev je postal g. Vladimir Bilek, ki je prejel kar 395 glasov od skupaj 400 navzočih delegatov. G. Bilek, rojen leta 1979, je sicer po rodu Čeh. V hrvaškem saboru je predstavnik češke in slovaške narodne manjšine, od leta 2009 do letos pa je bil tudi podpredsednik Hrvaške čebelarske zveze. ■ MB

Vir: Internet

• Vzrejališče čebeljih matic •
MEDOKOŠT - Kozjansko

Matija Koštomaj
 Paridol 15 • 3224 Dobje pri Planini
 gsm: 051 325 369, 041 936 306
 e-pošta: cebelarstvo.medokost@gmail.com

GJ PANJ - spremenite AŽ čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE
SVETOVNA NOVOST V ČEBELARSTVU

Izdelujemo nakladne GJ panje AŽ mere, združljive z LR-panjskim sistemom, Univerzalno Večnamensko Podnico - tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz.melicitozne mane (podnica je združljiva z LR nakladami). Izdelava poteka po načrtih in pod nadzorom univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča.

Mizarstvo Strgar d.o.o.

Primičeva ulica 10a, Škofljica; 041/844-482
www.mojcebeinjak.si, info@mojcebeinjak.si

Selitev čebel iz AŽ- na LR-sate

Vladimir Fajdiga*, vladimir.fajdiga@studioproteus.si

Cenjeni kolegi čebelarji, veseli me, da postajajo naše vrste vse številčnejše in mlajše, torej se ni bati za prihodnost slovenskega čebelarstva. Pred nami - izkušenimi čebelarji pa je naloga, da z besedo in dejanjem, z dobronamernim nasvetom ali praktično pomočjo manj izkušenim ali čebelarjem začetnikom stojimo ves čas ob strani. Koristi od tega bomo imeli vsi, predvsem pa čebele.

Sam že več let spremljam kar nekaj zagnancev, ki so se odločili postati čebelarji. Njihov skupni imenovalec, v želji povečati število čebeljih družin, je nabava le-teh. Ponudba je velika in raznortera in tudi

Predpostavimo, da je čebelar začetnik nabavil nekaj družin v AŽ-panjih, kar je pogosta in običajna praksa, in želi le-te preseliti v nakladni panj LR-mere, nima pa izdelanega satja. Predlagam naslednjo enostavno in zelo učinkovito metodo za želeno selitev, s katero opravimo (najbolje po glavni paši) več posegov hkrati: učinkovito in enostavno zdravimo varozo, čebele nakrmimo in dosežemo gradnjo satja ter (po potrebi) zamenjamo matico.

Potrebujemo ustrezno velik zabojček, ki naj ima z dveh strani dovolj gosto mrežo za zračenje (dovolj gosto zato, da bi čebele skozi odprtine mreže ne po-

cene v primerjavi s tujino niso previsoke. Problem se pogosto pojavi tedaj, ko se nekdo odloči čebelariti v nakladnem panjskem sistemu, predvsem na LR-satih. Ponudbe slednjega je manj. Zato se začetniki pogosto odločajo za nakup čebel na AŽ-satih z namenom čebele preseliti na LR-sate, kar je lahko dokaj težavno, če za to nimamo na razpolago dovolj že izdelanih LR-satov. Trgovci ponujajo različne modificirane naklade in podnice, ki naj bi omogočile zamenjavo in gradnjo satja različnih mer, kar pa dodatno obremeni proračun začetnika in ni najenostavnejše; ob dobri paši pa nam jo čebele kaj rade zagodejo in z divjo gradnjo pozidajo ves nezapolnjen prostor v nakladi.

* prof.

tisnile glav, nanje bi v paniki pritisnile druge čebele in bi prišlo do zadušitve), zabojček naj ima zgoraj pokrov z odprtino, v katero lahko vstavimo lijakast sipalnik; potrebujemo tudi vodno pršilko in omelce ali še bolje gosjo perut ali pero, ki čebele bistveno manj vznemirja.

Posega se lotimo tedaj, ko je v panju (doma) večina čebel (zgodaj zjutraj ali zvečer oziroma ob deževnem vremenu) in ga opravimo hitro in učinkovito. Pogoj je, da najdemo matico in jo zapremo v matičnico, ki pa omogoča stik s preostalimi čebelami; čebele spremljevalke niso potrebne. Nekateri priporočajo uporabo obilice dima oziroma postavitve satja s čebelami najprej za nekaj časa na kozico, ker naj bi si čebele zaradi stresa pri tem napolnile medne že-

lodčke s hrano; sam tega nikoli ne počnem in jih po nepotrebnem dodatno ne vznemirjam.

Koraki:

1. Ujeto/novo matico v matičnici brez spremljevalk obesimo na žebliček v notranjosti zabojskega (možnost menjave matice).
2. Zabojskega zapremo in v odprtino vstavimo lijakast sipalnik, ki ga popršimo z vodo.
3. Iz panja vzamemo sat, pričnemo s stranskimi sati, čebele na satu dobro popršimo z vodo, da nam ne bi odletele,
4. in jih z energičnim udarcem po roki, v kateri držimo sat, otresemo v sipalnik.
5. Preostale čebele ometemo s sata v sipalnik.

Ko otresemo/ometemo vse sate, odstranimo sipalnik in zabojskega zapremo. Sate z zalego, ki so ostali brez čebel, lahko zložimo v druge panje (tudi v medišče) oziroma jih, še bolje, zavržemo (zmrzujemo, pretalimo) in tako odstranimo vse varoje, ki se nahajajo v pokriti zalegi. Tako pripravljen umetni roj-ometenec – postavimo za 48 ur v temen in hladen prostor. Po potrebi nagnemo zabojskega na bok in

čebele pokapljamo z raztopino oksalne kisline ustrezne koncentracije ter tako odstranimo varoje, ki se nahajajo na ometenih čebelah. Na mrežico zabojskega z zunanje strani lahko položimo sladkorno pogačo. Po 48 urah umetni roj pred vselitvijo skozi mrežo znova popršimo z vodo, z zabojskom udarimo ob tla, da čebele, ki so oblikovale grozd, padejo na dno, znova popršimo in iz zabojskega vzamemo matico v matičnici, ki jo sedaj odpremo; najbolje je, da odprtino matičnice zamašimo s sladkornim testom in jo obesimo vertikalno med nezgrajeno satje, in sicer tako, da je sladkorno testo na dnu matičnice in je obrnjeno proti dnu panja; na naklado, v katero smo na sredino med nezgrajeno satje izbrane mere z risalnim žebličkom pričvrstili matičnico, poveznemo prazno naklado in vanjo vsujemo čebele iz zabojskega; počakamo, da se čebele pomaknejo med sate in panj zapremo. Novo družino izdatno krmimo, dokler ne zgradi vsega satja. ■

Avtorskemu honorarju se avtor odpoveduje.

Prispevek je lektoral avtor sam.

Uredništvo

Moje ljubiteljsko »AŽ-maksi« čebelarjenje

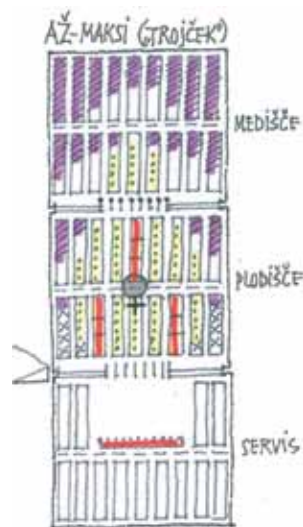
Marjan Debelak, marjan.debelak@guest.arnes.si

Kot čebelar z majhnim številom čebeljih družin si lahko privoščim bolj nenavadne pripomočke in načine čebelarjenja, kot bi bilo to primerno za »velike«, saj si lahko vzamem več časa za »rejo« posamezne čebelje družine. Zato prikazujem moj način rabe teh panjev zgolj kot zanimivost. Da ti nenavadni načini le niso v škodo drugim čebelarjem, recimo s širjenjem bolezni, ropanjem ali uvajanjem tujih vrst čebel! Tega se seveda tudi držim pri mojem »AŽ-maksi« načinu čebelarjenja, ki je predmet pričujočega zgoščenega poročila o teh, pri meni preizkušenih novostih.

Moje odstopanje od običajnih čebelarskih praks je najbolj opazno v tem, da za čebelarjenje uporabljam navadne (standardne) AŽ-panje s preprostim sestavljanjem v panjske enote s poljubno veliko panjsko prostornino. Od očeta podedovane, skoraj 100 let stare »žnideršice« sem namreč povezal z vehami. Precej podobno, kot so to delali naši predniki pri kranjih. Tako zdaj žnideršiči niso več panji z omejeno (premajhno) prostornino. Postavljeni so ob bok nakladnim panjem, ki imajo tudi poljubno veliko prostornino. Ker so v mojem čebelnjaku žnideršiči zloženi v tri vrste (tako da jih še lahko priročno upravljam), čebe-

larim s čebeljimi družinami v »AŽ-maksi trojčkih«, kot sem poimenoval to navpično združitev treh standardnih AŽ-panjev. V zadnjih letih mi je najljubše čebelariti tako, kot na tipičnem primeru prikazujem na risbi.

Risba kaže razporeditev satja in njihovo vsebino v družini, naseljeni v »AŽ-trojčku«, na vrhuncu razvoja. Rdeče obarvani so sati s trotovino, s katero odstranjujem varoje in zaviram rojilno razpoloženje. Pri mojem načinu čebelarjenja taka panjska (pre) ureditev čebelam ne

Skica čebelarjenja v »AŽ-maksi trojčkih«.

povzroča nikakršnih težav. V nasprotnem bi ta način sestavljanja panjev že davno opustil. Podobno so najbrž hitro ugotovili tudi naši predniki pri čebelarjenju s kranjiči, na katere so polagali druge kranjiče in jih prek vseh povezovali v večje panjske enote. Nobene kritične pripombe na tak njihov način ni bilo zaslediti, ampak zgolj veliko hvale in ponosa, da so bili med prvimi, ki so uporabljali ali celo odkrili čebelarjenje s poljubno veliko panjsko prostornino s panji v čebelnjakih. Dvoetažno zalegalno gnezdo (plodišče) družine je pri prikazanem načinu čebelarjenja v srednjem panju, kjer ima družina tudi stalno odprto žrelo. Nad njim je za družino v gornjem panju dvoetažno medišče, ki ga odpiram po potrebi. V spodnjem panju pa je v dveh etažah t. i. servisni oddelek za najrazličnejše potrebe: za čiščenje in popravilo satja, za predelavo in prenos namočenega, strjenega medu, za stimulativno krmljenje na zalego ob prenosu medu z odkritimi pokrovc na medenem satju iz shrambe, po potrebi tudi za namestitve pomožne družine ali roja itd.

Če katera družina v »AŽ-trojčku« spomladi zamuja z razvojem, ji dodajam sate zalege iz pomožne družine v 7-satnem AŽ-panju. To opravi postopno pred pojavom najpomembnejših paš (pri meni sta to smreka in lipek). Pred glavno pašo pa ji odvzamem vse sate za še zadnjo, najizdatnejšo okrepitev najmočnejših družin v »trojčkih«. Z njih ometem čebele nazaj v njihov nekoliko zožen panj. Torej naredim iz pomožne družine umetni roj na praznih satnikih, ki so pregrajeni s tesno vstavljenima dvema ožjima tankima letvicama in opremljeni samo z ozkimi trakovi satnic. Ometenca seveda krmim, zato da v teh satnikih hitro, lepo in trdno zgradi naravno satje. Te sate v naslednjem letu ali naslednjih letih postopno dajem v »AŽ-trojček«, iz katerega izločam staro satje.

Na ta način so vse družine v »AŽ-trojčkih« zelo močne, sposobne za maksimalno izrabo paš. Hkrati jim v rojilnem obdobju, ko je družina pripravlj-

Od očeta podedovane, skoraj 100 let stare AŽ-panje sem sestavljal v poljubno velike panjske sklope »AŽ-maksi«.

na gojiti trote (aprila, maja, junija), postopno vstavljam vse več – včasih celo do tri – trotojskih satov. Seveda jih po približno 20 dneh, preden se troti izležejo in bi varoje lahko škodoval družini, izrežem in delno tudi samo izpraznim (odkrijem in izperem) ter zamenjam z novimi. Ob takšnih priložnostih trotojno (skupaj z varojami) izrezujem tudi v drugih zaleženih satih. S takim intenzivnim gojenjem trotovske zalege odstranim veliko varoj, s stalnim obiljem nepokrite zalege pa v družini zaviram in po večini tudi preprečim njeno rojilno razpoloženje. Torej ubijem dve muhi na en mah! ■

TRGOVINA

Gosposka 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00

Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00

Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~sladkorne pogače
- ~med in ostale čebelje pridelke
- ~darilni program in kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov
- ~kozarec za slovenski med in ostalo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faxu ali e-pošti.
Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebelca@amis.net

ČEBELCA

**ODKUPUJEMO
ČEBELJI VOSEK**

Sršeni – naši prijatelji ali sovražniki?

Franc Šivic, francs@silvaapis.si

Lani poleti me je poklical čebelar Miladin Mladenov, član ČD Preddvor, in me povabil na obisk v vas Žeje na Gorenjskem, da bi si ogledal in fotografiral veliko gnezdo sršenov, zgrajeno v oknu gospodarskega poslopja. Res sem se vabilu takoj odzval in imel sem kaj videti. Sršeni so gnezdo naslonili na okensko steklo tako, da je bilo mogoče povsem od blizu opazovati njihovo delo, ne da bi jih pri tem kdo motil ali se jih moral bati. Nič čudnega, da so bili nad nenavadnim prizorom navdušeni vsi, ki so tiste dni v Žeje prihajali gledat sršene, morda še najbolj novinarji in televizijski snemalci. Takšna priložnost se verjetno zlepa ne bo več ponovila.

Plastenka, napolnjena s pivom ali sadnim sokom, je cenena in učinkovita past za tiste ose in sršene, ki se preveč vneto smukajo okrog čebeljih panjev. Pobijanje sršenov je v Nemčiji prepovedano, ker jih imajo za pomembne dejavnike pri ohranjanju ravnotežja v naravi.

Čebelarji opažamo, da se jeseni ob pojavu hladnejših dni poveča napadalnost os in sršenov, ki jih privlači omamni vonj po medu iz čebeljih panjev. Posebej ob hladnejših jutrih, ko čebele še ne izletavajo, se okoli žrel sukajo zlasti ose in skušajo vdreti v notranjost. Pri slabših čebeljih družinah jim to kar dobro uspeva, v panjih z močnimi družinami pa marsikatera osa svojo predrznost plača z življenjem. Zgodilo se je tudi, da so ose popolnoma izropale oslabiljeno čebeljo družino, in če čebelar tega ni pravočasno opazil, je družina ostala brez hrane in od lakote umrla. Kako se zoperstavimo takšnim predrznim roparicam? Zelo preprosto in učinkovito nam bo pomagala navadna plastenka, v katero nalijemo približno dva decilitra piva ali sadnega soka, ter jo z

vrvico obesimo v bližino panjev. Čebele se za nastavljen vabo ne bodo zmenile, ose pa se skušnjavi ne bodo mogle upreti, saj so vonjave iz plastenke zanje preveč vabljive. Ko osa zleze skozi vrat v plastenko, ne najde več izhoda in se kmalu utopi. Sam to metodo redno in z uspehom uporabljam že več let.

Še požrešnejši od os so sršeni. Spreletavajo se pred panji in kar v zraku lovijo čebele ter jih odnašajo v svoja gnezda kot hrano svojemu zarodu. V nastavljenih plastenkah vedno najdem nekaj utopljenih sršenov, saj jim poleg medu in čebeljega mesa diši tudi sadje. Kadar sem kakega videl pred čebelnjakom, sem ga vedno skušal ubiti, dokler se ni zgodilo nekaj, kar je korenito spremenilo moj odnos do sršenov.

Lani poleti me je obiskalo 50 čebelarjev iz Nemčije. Stali smo pred mojim čebelnjakom v Šempasu in opazovali čebele, ki so se polno otovorjene vračale s paše na lipi. Nenadoma se tik ob meni pojavi sršen in zgrabi čebelo, jaz pa kot po navadi z roko lopnem po njem in ga zbijem v travo. Tedaj mi čebelar, ki je stal ob meni, obzirnó šepne na uho: »Pri nas v Nemčiji sršenov ne pobijamo, ker so koristni. Resda tu in tam ulovijo kako čebelo, vendar pospravijo veliko več različnega nadležnega mrčesa in drobnih škodljivcev. Nekateri nemški čebelarji jih celo gojijo.« Te besede so mi potem še dolgo odzvanjale v glavi, pozneje pa sem v nemških čebelarskih revijah zasledil kar nekaj člankov, ki so z naklonjenostjo pisali o koristnosti sršenov. Da je to res, sem se letos spomladi prepričal tudi sam. Nekega

Pogled v notranjost gnezda sršenov, ki so si izbrali svoje domovanje v notranjosti okna gospodarskega poslopja.

lepega dne sem si ogledoval sadna drevesa v bližini čebelnjaka in ugotavljal njihovo zdravstveno stanje. Na enem od poganjkov mlade jablane sem našel kolonijo zelenih ušic, že naslednji hip pa je zašumelo in med uši se je kakor lovski pes nad jato fazanov spustil sršen in jih začel žreti. Hitro sem stekel k avtomobilu in zgrabil fotoaparatus, da bi zanimivi prizor posnel, a ko sem se vrnil k tisti jablani, sršena ni bilo več

in tudi kolonija ušic je izginila. To je bil zame jasen dokaz, da imajo Nemci prav in da moram tudi sam spremeniti svoj odnos do nekdanjih sovražnikov sršenov. Zato letos ne bom uničeval sršenjih gnezd, ki jih bom morda našel v kakšni ptičji valilnici v sadovnjaku, dopustil pa bom možnost, da se kakšen sladkosnede predržež ulovi v nastavljenoplastenko pri čebelnjaku. ■

APITERAPIJA

Kongres apiterapije 2014 v Passauu

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

Konec marca so v nemškem mestu Passau tako kot že dvanajstkrat doslej pripravili kongres apiterapije, na katerem je približno 150 raziskovalcev, zdravnikov in čebelarjev predstavljalo svoje apiterapevtske izkušnje. Največ udeležencev kongresa je bilo iz Nemčije, udeležili pa so se ga tudi predstavniki Španije, Madžarske, Švice, Irana, Kanade, Indije, Latvije, Japonske in Slovenije.

Čebelar iz Indije je predstavil pridobivanje izkopenca orjaške čebele *Apis dorsata*. Ta čebela je precej večja od naše, zato je tudi izkopenca iz ene celice več. Ker orjaške čebele živijo kar na vejah dreves, njihove čebelje proizvode še vedno pobirajo tako, kot so to počeli njihovi predniki.

Dr. Andreas Dausch

Dr. Andreas Dausch iz Nemčije je predstavil vplive propolisa na raka, delovanje tega čebeljega proizvoda proti virusom in njegove antioksidativne lastnosti. Predstavljen je bil tudi vpliv kafeične kisline propolisa na poškodbe mitohondrijev pri podganah, Japonci so predstavili ugodne vplive matičnega mleka na vratne mišice, na sindrom mrzlih rok, pa tudi na zdrave ljudi, pri katerih se je izboljšalo tako splošno počutje kot tudi sestava krvi. **Bratko Filipčič in Jana Potokar** iz Slovenije sta predstavila vpliv matičnega mlečka na zmanjšanje širjenja raka v celic debela črevesa *in vitro*.

Hossein Yeganehrad iz Irana (zdaj živi v Kanadi) je predstavil vpliv matičnega mlečka, s katerim dojilje krmijo trotovske ličinke, ki jih cepi v matičnike (pomenoval ga je N-matični mleček). Ta mleček ima več maščob in manj proteinov kot matični mleček za kr-

mljenje matic. Prikazal je ugoden vpliv tega mlečka na bolnike s sladkorno boleznijo in njegovo učinkovitost proti bakteriji *Helicobacter pylori*.

Winfred Winter je predstavil prvo pomoč ob piku čebel ter govoril o tistem, kar čebelarji dobro poznajo: da namreč k čebelam ne smemo iti prepoteni, da ne smemo zaudarjati po alkoholu in da moramo delovati mirno. Po čebeljem piku pa ob morebitni reakciji vzamemo kapljice cetirizina in betametasona, npr. tekočino Celestamin N, in popijemo vso vsebino stekleničke (30 ml). Poudaril je, da morajo biti zdravila v tekoči obliki, ne pa v obliki tablet. Tisti, pri katerih je reakcija tako huda, da lahko doživijo anafilaktični šok, morajo imeti pri sebi injekcijo adrenalina. Injekcije pa ne sme dati čebelar, saj ob nepravilni uporabi lahko sproži srčni infarkt. Ob tem je tudi opozoril, da dajanje kalcija ob morebitnem čebeljem piku stara vraža, saj je dokazano, da ne pomaga. Zato ga pičenemu nikakor ne smemo dati, kajti če bi morda potreboval še kaka zdravila, bi se utegnilo zgoditi, da ta ne bi delovala. Ob tem se je vnela burna razprava, med katero so zdravniki vztrajali, da čebelarji sami ne smejo dajati zdravil prav zaradi morebitnih neželenih medsebojnih vplivov.

Govorili so tudi o vplivih gela s čebeljim strupom na organizem, o zdravljenju različnih bolezni s propolisom, uporabi propolisa v zobozdravstvu, o zdravljenju aken s čebeljimi pridelki in o uporabi ušesnih sveč, ki s svojo toploto vplivajo tako na fizično kot psihično počutje in tudi na raven energije.

Predstavljene so bile še ugotovitve raziskave o vplivu matičnega mlečka in propolisa na regulacijo genov, govorili so o možnostih trženja čebeljega strupa, dva čebelarja pa sta predstavila praktične izkušnje aromaterapije, s katero se je izboljšalo stanje

* mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

bolnikov z alergijami in astmo, manjše pa so bile tudi težave bolnikov s koleni in rokami. Za konec smo Slovenci predstavili še možnost čebelarskega turizma v Sloveniji.

Organizatorji so pripravili tudi krajšo okroglo mizo o kakovosti medu za apiterapijo. Čebelarji so menili, da sta za kakovost medu pomembna vsebnost vode in HMF-a ter da je treba med skladiščiti v temnem prostoru. Opozorili so tudi na vpliv uporabe pesticidov tako v kmetijstvu kot v vrtniškstvu in na pojav pesticidov v vodi. Zanimivo je, da niso niti ome-

nili morebitne vsebnosti akaricidov v medu, to pa je logično, saj v Nemčiji za zdravljenje varoze že vrsto let uporabljajo sonaravna sredstva (kisline).

Ob robu kongresa je bil tudi sestanek članov na novo ustanovljene Mednarodne zveze apiterapije (IFA). Osrednja tema sestanka so bile predvsem prihodnje dejavnosti (priprava gradiva za vzpostavitev spletne strani). Prvi kongres zveze bo oktobra letos v Romuniji.

Za več informacij o prispevkih lahko pokličete avtorico prispevka. ■

Farmacevtski pogledi na propolis

Tomaž Samec*, tomaz.samec@czs.si

V okviru 10. mednarodnega čebelarskega sejma v Gudovcu na Hrvaškem so poleg razstavno-prodajnega sejma potekala tudi strokovna predavanja. Tako je v nedeljo, 9. februarja 2014, prof. dr. Ivan Kosalec, dipl. inž. farm., iz Hrvaške predaval o farmacevtskih pogledih na propolis in izdelke iz tega čebeljega proizvoda (posnetek predavanja najdete na www.youtube.com/watch?v=nNs2Qt9wX8). Da je bila tema še kako aktualna, je dokazovala polno zasedena dvorana.

Dr. Kosalec je med drugim poudaril, da so čebelji pridelki na Hrvaškem zelo cenjeni, še posebej propolis, ki ga uporabljajo pri prehladih, manjših površinskih ranah na koži itn. Osnovno surovino za propolis čebele nabirajo na popkih rastlin in drugih delih lesnatih rastlin. To smolo nato čebele v panju oplemenitijo s slino in tudi z encimi ter s tem vplivajo na prvo spremembo v sestavi propolisa. Druga sprememba se zgodi pozneje, ko pridobljen propolis vmešamo v različna topila (vodo, etanol, glicerol in podobno). Te spremembe oz. sestavo propolisa je mogoče ugotoviti spektrofotometrično, s tekočinsko kromatografijo visoke ločljivosti (High-performance liquid chromatography – HPLC) ali z drugimi metodami. Sicer pa je propolis že sam po sebi izjemno bogat čebelji proizvod, saj vsebuje kar 500 različnih snovi. Te so v posameznem propolisu lahko zelo različne, saj so odvisne od geografskih in tudi od podnebnih razmer. Tako se npr. zelo razlikujeta sestavi brazilskega in evropskega propolisa, kljub temu pa je učinkovitost obeh vrst enaka. Dr. Kosalec je v nadaljevanju predstavil več tipov propolisa z različnih geografskih območij:

- tip topola (z geografskega območja Evrope, Severne Amerike in netropskega dela Azije),
- tip breze z geografskega območja Rusije,
- zeleni tip z območja Brazilije,
- črni tip z območja Kube in Venezuele,
- pacifiški tip z območja Tajvana in Japonske in
- kanarski tip z območja Kanarskih otokov.

Analize propolisa, pridobljenega na Hrvaškem, so pokazale, da spada v tip topola. Ob tem je poudaril, da je najpreprostejša metoda za ugotavljanje flavonoidov, fenolnih kislin in njihovih estrov spektrofotometrija. S to analizo so ugotovili, da je hrvaški propolis zelo variabilen, vendar vsebuje veliko flavonoidov, kar je tipično za evropski propolis tipa topola. Za podrobnejšo analizo predvsem biološko aktivnih snovi pa so uporabili postopek s HPLC.

Dr. Kosalec je predstavil tudi načine pridobivanja tinktur propolisa. Eden izmed teh je namakanje surovega propolisa v etanolu, s čimer ekstrahiramo več biološko aktivnih snovi, ki so sicer lipofilne. V praksi najpogosteje uporabljamo raztopino zmesi vode in etanola, ki vsebuje od 70–80 % etanola. Pri takšnem razmerju se iz propolisa izluži največ biološko aktivnih snovi, vključno s polifenoli in flavonoidi, v drugih organskih topilih in metanolu pa se iz surovega propo-

* svetovalec JSSČ za zagotavljanje varne hrane

lisa izluži večja količina polifenolnih spojin. Tovrstne tinkture pa zaradi toksičnosti samega topila niso primerne za uporabo. V vodni raztopini se iz surovega propolisa izluži le del biološko aktivnih snovi, in sicer samo 10 % od skupne mase surovega propolisa, nasprotno pa se v 70-odstotni raztopini etanola izluži od 50–70 % teh snovi. Postopek ekstrakcije je končan v petih dneh, saj z dolgotrajnejšo ekstrakcijo ne dosežemo večje izlužitve biološko aktivnih snovi, temveč zgolj povečano razgradnjo polifenolnih spojin. Pri povišani temperaturi (60 °C) in s stalnim mešanjem propolisa v raztopini etanola je mogoče izlužiti tudi do 30 % več polifenolnih spojin kot pri sobni temperaturi brez mešanja. Tinkture propolisa vsebujejo tudi vosek, ki ni prebavljiv in se ne absorbira, tega pa je iz propolisa mogoče odstraniti.

Ob vseh teh standardnih postopkih pridobivanja tinkture propolisa pa se v zadnjem času pojavljajo novi načini oz. tehnike ekstrakcije. Med temi je npr. pridobivanje tinkture propolisa z ultrazvokom z visokimi frekvencami od 20 do 100 kHz. To metodo so uporabili tudi v svoji raziskavi. Dokazali so, da so ekstrakti propolisa, pridobljeni po tej metodi, tako po protimikrobni učinkovitosti kot po antioksidativnosti primerljivi s tistimi, pridobljenimi s klasičnimi postopki. Raziskava je potrdila, da so zmožnosti ultrazvočne

ekstrakcije velike, vendar je treba postopek še optimizirati, saj si želijo pridobiti tinkture z veliko biološko učinkovitostjo. Tinkture propolisa na podlagi alkohola so biološko različno aktivne, med drugim delujejo tudi protimikrobno. V raziskavi so ugotovili, da tinktura propolisa na vodni podlagi deluje protivirusno na virus herpes tipa 1 in 2. V tinkturi na vodni podlagi je izluženih več fenolnih kislin in njihovih ekstraktov, vpliv te kombinacije na viruse pa je zelo učinkovit.

S sodobnimi metodami je mogoče ugotoviti tudi ponaredke propolisa. Na tržišču je tako mogoče dobiti osnovne surovine propolisa (smolnati izvlečki dreves) in iz njih brez čebel narediti propolis. Leta 2011 je g. Zhang s sodelavci potrdil ponarejanje propolisa s HPLC, in sicer z UV-detekcijo (213 nm) na salicin. To sestavino vsebujejo samo izločki topola, ne pa tudi propolis, saj jo čebele predelajo. Tako je mogoče pri vsakem propolisu, uvoženem iz tujine, ugotoviti njegovo kakovost in tudi morebitno ponarejanje.

Razprava po predavanju se je osredotočila predvsem na kemične ostanke v tinkturah propolisa, še posebej na ostanke amitraza. Dr. Kosalec se s tovrstnimi analizami ni ukvarjal, saj so bile njegove raziskave usmerjene predvsem v značilnosti hrvaškega propolisa in biološko aktivne snovi v njem. ■

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, e-mail: čebelarna.lukovica@gmail.com

PRIPOMOČKI ZA OKRIVANJE SATOV

- CEDILA
- KADILNIKI
- ZAŠČITNA OPREMA
- PANJI IN OPREMA
- SATNICE
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI

POLETNI URNIK JULIJ-AVGUST

BATUJE	PE LUKOVICA
pon-pet 8:00-11:30	pon-pet 8:00-13:00
12:30-16:00	13:30-17:00
sob. ZAPRTO	sob. ZAPRTO

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV

ČRPAKA ZA MED 230V ALI 4X300V

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA

- MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

SMS TEHTNICA

PANJI LR 1/1 IN LR 2/3

OBISČITE NAS V NAŠI NOVI SPLETNI TRGOVINI WWW.KIPGO.NET

PVC ZABOJI ZA TRANSPORT IN SKLADIŠČENJE POLNIH IN PRAZNIH OKVIRJEV

IZDELJUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJI AŽ KOZINC 11+3

ČISTEJŠI CVETNI PRAH

Čebelarjem z veljavno članško izkaznico priznamo 4% popusta pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 50 EUR v naših prodajalnah.

TER POSAMEZNI DELI LR PANJEV

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJE VEČJA KOLIČINA CV. PRAHA IZDELJUJEMO PANJE AŽ Z NOTRANJNIM SMUKALNIKOM

Čez poletje nikakor ne smemo pozabiti na vodo!

Andreja Smrdelj – Bošamarin, andreja.smrdelj@guest.arnes.si

Točenje medu

Upam, da se bomo po katastrofalni pomladi poleti končno posladkali najprej s svežim lipovim, potem pa še z manovim medom. Pred točenjem moramo seveda preveriti, ali je med zrel. Če se iz obrnjene satja kljub tresenju ne cedi med, je ta verjetno zrel. Pokritih naj bo vsaj tretjina pokrovcov. Če nismo prepričani, ali je med zrel, prosimo terenskega svetovalca, da z refraktomerom izmeri vsebnost vode v njem, saj se bo med, v katerem je preveč vode, kmalu skisal. Že ko ga točimo, lahko opazimo, da je premalo viskozen, saj iz točila teče hitro kot voda. Če se nam kot začetniku zgodi ta napaka, je bolje, da nezrel med v večernih urah vrnemo čebelar, kot da bi jih krmili.

V nakladne panje dan pred točenjem vstavim begalnico, ki preprečuje vračanje čebel v medišče. Medene sate pobiram samo iz medišča. Čebele v AŽ-panjih najlaže ometem z ometalnikom. Ko ometem ves panj, čebele znova stresem v medišče. Dokler nisem imela ometalnika, sem čebele na satu najprej pršila z vodo, da ob čiščenju satov z omelom niso tako množično letale po čebelnjaku. Pred nekaj leti sem videla mladega čebelarja, ki je medene sate ometal kar pred panji svojega čebelnjaka. S tem je v čebelnjaku sosednjega čebelarja povzročil tako hud rop, da je moral sosed zapirati žrela in čebele z vrtno cevjo polivati z vodo. Seveda je bila škoda velika. Sama menim, da je ometalnik ena najboljših pogruntavščin, saj občutno olajša naše delo. Medene sate sproti zlagam v plastičen zaboj s pokrovom, ob tem pa vedno pazim, da je zaboj pokrit. Vse skupaj potem odnesem na točenje.

Ker je pri nas vreme ob točenju po navadi zelo toplo, satje najprej za nekaj ur postavim v hladno klet. Če namreč med točimo iz toplega satja, se to zaradi mehkoabe rado zarije v mrežo točila ali se celo raztrga. Satje tudi sortiram po svetlosti, saj tako lahko pridobim tudi med iz deviškega satja. V točilnici najprej s čebelarskimi vilicami odprem vse pokrovice in sate vstavim v točilo. Več let smo pri nas točili s štirisatnim ročnim točilom, zdaj pa točimo s samoobračalnim šestnatim točilom na elektromotor z reduktorjem. Kljub temu menim, da je mogoče prav lepo delati tudi z ročnim točilom, če imamo do 30 panjev in še kakšne pridne roke, ki nam bodo pomagale vrteti. Pri nas smo to počeli že kot otroci, le hitrost je vedno kontroliral oče. Sprva smo vrteli počasi, potem

smo sate obrnili in spet najprej vrteli počasi, potem pa hitreje. Če so bili sati deviški, je raje vrtel oče sam, ker je imel občutek za hitrost, da se mehko satje ni raztrgalo.

Iztočen med precedim skozi dvojno cedilo. Hranim ga v posodi oz. sodu iz nerjavečega jekla s pipo. Včasih se prihodnji dan na površini medu nabere pena. Če jo opazim, jo seveda pobere, kajti če med ni očiščen, lahko tujki kvarijo njegov videz v kozarcih, to pa daje vtis nemarnega čebelarja. Prazno satje zvečer popršim z vodo, da ga čebele laže popravijo, in vrnem v panje.

Poletna oskrba čebel

Če bo letos narava vsaj malo usmiljena, v začetku julija tudi na Obali pričakujem še manovo pašo. Neznosna vročina, ki se obeta, bo izzivala ropanje čebel, zato moramo biti pri točenju gozdnega medu zelo previdni. Ob tem točenju imam zato že vnaprej pripravljeno prazno satje, ki ga vstavim takoj po ometanju čebel, tako da panja ne odpiram dvakrat.

Ob hudi vročini panje odpiram samo, če je to res nujno. Ob večerih dražilno krmim samo mlade družine, ki nimajo dovolj pašnih čebel. Koliko hrane imajo čebele, preverjam s tehtnico, ki jo naravnam skoraj vsak večer. Če je to mogoče, počakam, da hujša vročina mine (po navadi je to konec avgusta), nato pa začnem čebele krmiti za zimo.

Celo sezono, predvsem pa čez poletje nikakor ne smemo pozabiti na vodo. Sama postavim posodo nekaj metrov bočno od čebelnjaka in skrbim, da je

Ometanje čebel z ometalnikom

voda v njej vedno sveža. Zelo praktičen je krmilnik, narejen iz plastične posode s pokrovom. Na vrhu posode naredim luknjice s premerom 3 mm, vanjo nalijem vodo in jo pokrijem s pokrovom. Posodo obrnem narobe, tako da se voda vedno steka le v rob pokrova. Lahko pa v navadno posodo z vodo postavimo plavajoči les, na katerem bodo čebele pristajale in srkale vodo.

Poleti čebele tudi zdravimo po navodilih veterinarske službe.

Sajenje medovitih rastlin

V vseh svojih letošnjih člankih sem bolj ali manj že omenjala medovite rastline. Veliko bralcev me je prosilo za seme evodije, ki bo zacvetela julija. Smiselno je predvsem sajenje oz. sajenje tistih rastlin, ki manjkajo v naši okolici. Načrtujmo predvsem zasaditev takih rastlin, ki bodo cvetele v vmesnem brezpašnem obdobju. Tak približek so lahko facelija, detelja inkarnatka ali ajda. Seme facelije sem kupila samo za prvo setev, potem pa sem pobirala svojega. Junija sem posejala ajdo sorte Čebelica, tako da

Facelija v polnem razcvetu

bodo čebele poleti imele dovolj dela. Poleg tega pri meni celo poletje cveti sivka. Postopek razmnoževanja te dišeče rastline sem opisala že v marčevski številki SČ. Nekako imam namreč občutek, da čebele ne bodo mislile na ropanje, če bo v naravi kaj cvetelo. Če ima čebelar veliko zemlje za sajenje dreves, priporočam zasaditev javorja, lipe, kostanja, evodije in sadnega drevja. ■

ZDRAVJE ČEBEL

Čebelarji moramo biti dobri diagnostiki

Suzana Skerbiš*, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si

To leto čebelam ni naklonjeno. Po toplem začetku pomladi je nastopilo hladno, deževno obdobje, v katerem čebele niso nabrale dovolj hrane niti za svoje potrebe. Videti je, da se bo slabo leto nadaljevalo tudi v poletje. Poskrbeti moramo, da čebelam zagotovimo dovolj primerne hrane in cvetnega prahu. Prav pomanjkanje cvetnega prahu je vzrok slabšega razvoja imunskega sistema čebel, zaradi česar so čebele dovzetnejše za druge bolezni.

Tri tedne pred poletnim zatiranjem varoj bomo napadenost čebeljih družin s tem zajedavcem ugotavljali s štetjem naravno odpadlih varoj ter z ugotavljanjem napadenosti trotoviskih ličink in odraslih čebel. Čebelar naj obvesti veterinarja VF NVI, če ugotovi, da je povprečni naravni odpad julija več kot tri varoje na dan, če je napadenost trotoviskih ličink več kot sedem odstotkov (ena varoja na 15 trotoviskih ličink), če je napadenost odraslih čebel več kot en odstotek (ena varoja na 100 čebel). V takšnih primerih je za zaščito zdravja čebeljih družin nujno takoj ukrepati.

Po zadnjem točenju meda – če bomo letos sploh kaj točili – se bo začelo poletno zatiranje

varoj. Priporočamo, da poletno zatiranje začnemo najpozneje do 15. avgusta. Kdaj bomo začeli zatiranje, je odvisno od ugotovljenega števila varoj v družinah, kondicije čebeljih družin, zalog hrane, zunanje temperature in tehnologije čebelarjenja. Zatiranje varoj bo na določenem območju učinkovitejše, če bo sočasno izvedeno v vseh čebelnjakih. Pri tem naj čebelar redno spremlja tedenski odpad varoj. Če posumi, da učinkovitost zatiranja ni ustrezna (slaba učinkovitost zdravila, slabo zaleganje matic, odmiranje čebel), naj o tem že med zatiranjem obvesti veterinarja VF NVI.

Čebelarji naj pozorno pregledujejo tudi zalego v družinah in vsako sumljivo spremembo prijavijo veterinarski službi VF NVI.

Že avgusta lahko v čebelnjakih vidimo, kako uspešni smo bili pri obvladovanju varoze. Družine, v katerih so se varoje zelo razmnožile, bodo številčno slabele, pred panji bomo opazili čebele, ki lezejo, so nemirne, se vrtijo na mestu ali krilijo, kot bi hotele poleteti. Prav tako bomo našli slabo razvite in različno deformirane čebele (poškodovana krila, tipalke in noge), pa tudi čebele z manjšim zadkom. Sum varoze je treba prijaviti pristojnemu veterinarju. ■

* dr. vet. med., Nacionalni veterinarski inštitut, enota Nova Gorica, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

Urn timer razdeljevanja zdravil

Iz objektivnih razlogov si pridružujemo pravico do spremembe urnika. Čebelarji lahko prevzamejo zdravila ob predložitvi Dnevnika veterinarskih posegov. Izdaja zdravil bo potekala na podlagi seznamov rezervacij, ki smo jih prejeli od ČZS. Podrobnejšo uro prevzema zdravil za posamezno ČD si lahko ogledate v obvestilu na spletni strani ČZS.

VF NVI

OE NVI Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., tel.: 03/428 16 35, GSM: 041/900 005, e-naslov: alenka.juric@vf.uni-lj.si.

3. julij 2014, 10.30-14.00: Sedež NVI Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, Celje (ČD Celje, ČD Dobrna).

4. julij 2014, 8.00-12.00: Ribiški dom Radeče (ČD Hrastnik, ČD Radeče).

7. julij 2014, 8.00-13.30: Anin dom v Preboldu (ČD Gotovlje, ČD Šempeter v S. d., ČD Tabor, ČD Polzela, ČD Prebold).

8. julij 2014, 8.00-14.00: Krajevna skupnost Ravne pri Šoštanju – dom krajanov (ČD Šoštanj, ČD Vinska gora, ČD Mlinšek Velenje, ČD Šmartno ob Paki).

9. julij 2014, 8.00-10.30: Krajevna skupnost Slovenske Konjice (ČD Loče, ČD Zreče, ČD Slovenske Konjice).

10. julij 2014, 7.30-16.00: Mozirje, TVD Partizan (ČD Mozirje, ČD Rečica ob S., ČD Kokarje, ČD Gornji Grad, ČD Ljubno, ČD Solčava, ČD Luče).

11. julij 2014, 7.30-13.00: Čebelarški dom, Slivnica 12 (ČD Ponikva, ČD Slivnica pri Celju, ČD Šentjur, ČD Blagovna, ČD Planina pri Sevnici).

12. julij 2014, 7.00-13.00: Sedež VF NVI Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, Celje (ČD Vojnik, ČD Laško).

14. julij 2014, 8.00-10.00: Občina Podčetrtek (ČD Podčetrtek); **11.00-13.30:** Občina Rogatec (ČD Rogatec, ČD Rogaška Slatina).

15. julij 2014, 8.00-10.30: Čebelarški dom Izlake (ČD Zagorje).

OE NVI Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med. in mag. Martina Žagar, dr. vet. med., tel.: 07/332 51 17, 041/649 495, 041/740 807, e-naslov: anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si, martina.zagar@vf.uni-lj.si.

3. julij 2014, 8.00-13.00: Sedež NVI, enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, Novo mesto.

4. julij 2014, 9.00-11.00: Gasilski dom, Straža; 11.30-13.00: Večnamenska dvorana, Dvor.

7. julij 2014, 9.00-10.30: Kulturni dom Semič; **11.00-13.00:** Čebelarški dom, Sela pri Otovcu; **13.30-14.00:** Gostilna Štefanič, Dragatuš.

8. julij 2014, 9.00-13.00: Lanšprež (ČD Trebnje, ČD Šentrupert, ČD Trebelno-Mokronog).

9. julij 2014, 9.00-12.00: Gasilski dom, Leskovec (ČD Leskovec, ČD Krško, ČD Raka, ČD Senovo – Brestanica); **12.30-14.00:** Gasilski dom Šmarjeta (ČD Šmarjeta, ČD Šentjanž).

10. julij 2014, 9.00-10.00: Krajevna skupnost Krška vas (ČD Krška vas, ČD Brežice, ČD Dobova – Kapele); **10.30-11.30:** Ga. Kuplenik Ljudmila, Grajska cesta 35, Kostanjevica; 12.00-13.00: Dom upokojencev, Šentjernej.

11. julij 2014, 9.00-11.30: Gostilna Bartus, Mestni trg, Metlika.

15. julij 2014, 8.00-12.00: Sedež NVI, enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, Novo mesto.

OE NVI Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., GSM.: 041/740 805, e-naslov: ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

7. julij 2014, 9.00-13.00: Prostori ČD Idrija.

8. julij 2014, 9.00-12.00: Veterinarska postaja Postojna (ČD Postojna).

9. julij 2014, 9.00-12.00: Prostori ČD Tolmin.

10. julij 2014, 10.00-12.00: Prostori društva upokojencev Cerkno.

11. julij 2014, 8.00-13.00: Sedež NVI, enota Nova Gorica, Pri hrastu 18.

14. julij 2014, 13.00-15.00: Pivka, Gostilna pri Marti.

OE NVI Nova Gorica – Sežana: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., tel.: 05/731 02 84, GSM: 041/645 763, e-naslov: suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

8. julij 2014, 11.00-12.30: Čebelarški dom, Dolnje jezero Cerknica; **14.00-16.00:** Nova vas na Blokah, Nova vas 4.

9. julij 2014, 8.00-12.00: pisarna NVI, upravna zgradba Agrarie Koper, 1. nadstropje, pisarna 12.

10. julij 2014, 18.00-20.00: Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica.

OE NVI Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., tel.: 02/228 37 38, GSM: 041/645 792, e-naslov: vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

1. julij 2014, 8.00-11.00: Gastro, Rajšpova ul. 19, Ptuj; 11.30-13.00: Ptujška gora, pri g. Peršuhu (ČD Majšperk, Makole).

2. julij 2014, 8.00-10.00: Ormož, gostilna Prosnik (ČD Ormož, ČD Središče ob Dravi); **11.00-13.00:** Moškanjci, Petrol Žihar (ČD Gorišnica, ČD Cirkulane).

3. julij 2014, 7.00-12.00: Dom upokojencev Slovenj Gradec; **11.00-12.00:** sejna soba ČD Dravograd, Meža 10, Dravograd, **13.00-14.00:** Sv. Vid – paviljon ŠD (ČD Vuzenica); **16.00-17.00:** Hotel Vabo, Mariborska cesta, Radlje (ČD Radlje).

4. julij 2014, 8.00-10.00: čebelarški dom ČD Slovenska Bistrica (ČD Slovenska Bistrica, Oplotnica); **11.00-12.00:** Čebelarški dom ČD Slivnica (ČD Slivnica, Rače); **15.00-16.00:** Čebelarški dom ČD Ruše; **17.00-18.00:** Čebelarški dom ČD Lovrenc na Pohorju.

7. julij 2014, 7.30-10.30: sedež NVI, Šentiljska cesta 109, Maribor; **11.30-13.30:** Gostišče Petovar (ČD Lenart, Sv. Jurij); **14.00-15.30:** Krajevni urad Zg. Velka.

8. julij 2014, 7.00-9.00: Čebelarški dom ČD Črna (ČD Črna, Žerjav); **10.00-10.30:** Mežica, gostilna Krebs **11.30-14.00:** Čebelarški dom ČD Prevalje (ČD Kotle, Ravne, Prevalje).

9. julij 2014, 8.00-12.00: Sedež NVI, Šentiljska cesta 109, Maribor.

10. julij 2014, 8.00-12.00: Sedež NVI Šentiljska cesta 109, Maribor.

OE NVI Murska Sobota: mag. Lidija Mataž, dr. vet. med., tel.: 031/622 730, e-naslov: lidija.mataz@vf.uni-lj.si.

Vse delovne dni od 1. do 15. julija med 8.00 in 13.00 uro na sedežu NVI, Noršinska c. 35.

4. julij 2014, 14.00-17.00: Čebelarški dom Beltinci.
11. julij 2014, 15.00-18.00: Serdica, Čebelji gradič.
14. julij 2014, 15.00-18.00: Kapca pri Lendavi, Gostilna Jakšič.

OE NVI Ljubljana: Jana Kapelj, dr. vet. med., tel.: 01/477 93 71, GSM: 041/650 158, e-naslov: jana.kapelj@vf.uni-lj.si.

2. julij 2014, 8.00-10.00: sedež NVI, Gerbičeva 60, Ljubljana (ČD Moste-Polje, Krim).

3. julij 2014, 8.00-10.00: sedež NVI, Gerbičeva 60, Ljubljana (Barje, Ljubljana-Center, Bloke, Nova

vas); **11.00-13.00:** Dom čebelarjev Polhov Gradec; **14.00-16.00:** Ig, Gostilna Ulčar.

4. julij 2014, 8.00-12.00: Tržaška cesta 11, Vrhnika (ČD Vrhnika, Notranje gorice, Borovnica).

7. julij 2014, 8.00-13.00: Spodnje blato 20 (ČD Grosuplje, Stična, Škofljica, Dobrepolje).

9. julij 2014, 8.00-11.00: Center požarne varnosti, Količevo 2 (ČD Domžale, Dob); **12.00-14.00:** Lukovica, Brdo pri Lukovici 8.

11. julij 2014, 8.00-10.00: Tacen, Kajakaška 63 (ČD Tacen in Skaručna); **11.00-15.00:** Gostišče Repnik, Vrhpolje (ČD Kamnik, Komenda, Mengeš).

14. julij 2014, 8.00-10.00: Kočevje, gostilna Marof; **11.00-15.00:** Dom čebelarjev Ribnica (ČD Ribnica, Velike Lašče, Krka).

15. julij 2014, 8.00-10.00: Kulturni dom, Dolsko 55 (ČD Dolsko, Moravče); **11.00-14.00:** Ribiški dom, Litija (ČD Litija).

OE NVI Kranj: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., informacije od 14.00 do 15.00 ure, tel.: 041/645 769; e-naslov: mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Ostali čebelarji, ki so rezervirali zdravilo, prevzamejo zdravilo ob predložitvi dnevnika po dogovoru z lečečim veterinarjem.

7. julij 2014, 7.00-9.00: NVI Naklo

8. julij 2014, 7.00-9.00: Žiri; **9.30-10.30:** Sovodenj 38; **12.00-14.00:** Dom čebelarjev, Brode 37.

9. julij 2014, 8.00-13.00: ČRIC, Rožna dolina 50 a, Lesce.

10. julij 2014, 6.00-10.00: NVI Naklo.

11. julij 2014, 6.00-10.00: NVI Naklo; **11.00-12.00:** Lovski dom Pangeršica.

Vzrejalništvo čebeljih matic Kamniška Bistrica

Sprejemamo naročila za čebelje matice iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

Milan Starovasnik
 Komendaska Dobrava 9b
 1218 Komenda
 E-pošta: info@domacimed.si
 Tel.: 041/685 576

ČEBELARSTVO LUZNAR

Janez Luznar, Begunje 170,
 4275 Begunje na Gorenjskem
 tel.: 030/604 023
 cebelarstvo.luznar@gmail.com

Prodaja čebeljih družin in gospodarskih matic

Gospodarske matice z Gorenjskega – alpski ekotip (v sodelovanju s KIS-om) in čebelje družine na AŽ-satih (od pet do deset) s panji ali brez njih.

VZREJALIŠČE ČEBELJIH MATIC GABER

Pri nas lahko kupljene označene čebelje matice prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Vzrejalništvo je odobril Kmetijski inštitut Slovenije.

Tel.: 03/546 14 47

GSM: 031/705 961

Kako rešiti problem kostenjeve šiškarice?

Vprašanje:

Kako bo država reševala problem kostenjeve šiškarice, ki na pravem kostenju že povzroča škodo po vsej Sloveniji?

Svet za čebelarstvo pri Ministrstvu za kmetijstvo in okolje

Odgovarja mag. Katarina Groznik, vodja sektorja za zdravje rastlin in rastlinski semenski material, Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje:

Zaradi škode, ki jo na pravem kostenju povzroča kostenjeva šiškarica, in na podlagi izkušenj drugih držav članic EU je Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVR) skušala pridobiti dovoljenje za vnos parazitoida *Torymus sinensis*, ki naj bi ga izvedel Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica.

Ker je *T. sinensis* tujerodna vrsta, lahko UVHVR na podlagi predpisov o zdravstvenem varstvu rastlin izda dovoljenje za vnos le na podlagi soglasja Agencije RS za okolje. Za pridobitev tega je potrebna izdelava presoje tveganja za naravo, ki pokaže, da ta poseg v skladu s predpisi na področju ohranjanja narave ne ogroža naravnega ravnovesja ali biotske raznovrstnosti. Uprava je za izdelavo presoje tveganja prosila pooblaščenega presojevalca na Biotehni-

ški fakulteti, ki je v svoji presoji zapisal, da je tveganje za naravo sprejemljivo, pričakovano in obvladljivo. Kljub temu je ARSO zavrnil izdajo soglasja za vnos *T. sinensis*, svojo odločitev pa je utemeljil z mnenjem Zavoda za varstvo narave (povzetek mnenja bo objavljen v prihodnji številki SČ). Zato UVHVR nima možnosti za izdajo dovoljenja.

Verjetno se bo *T. sinensis* k nam po naravni poti razširil iz Italije in Hrvaške, vendar to lahko pričakujemo šele čez nekaj let. Prizadevali smo si, da bi parazitoida pri nas naselili že letos in tako skrajšali agonijsko pravega kostenja. Že druge države so ugotovile, da drugi načini zatiranja niso učinkoviti, prav tako pa niso učinkoviti niti domorodni naravni sovražniki kostenjeve šiškarice. Zaradi biologije škodljivca je učinkovito tudi zatiranje s fitofarmacevtskimi sredstvi. Kot učinkovito se je doslej pokazalo le biotično zatiranje s tujerodno vrsto *T. sinensis*, ki jo že uspešno uporabljajo v Italiji in Franciji. Letos je vnos *T. sinensis* izvedla sosednja Hrvaška, dovoljenje za vnos pa je izdala tudi Madžarska.

Če vas zanima kakršno koli vprašanje v povezavi s čebelarstvom, ga lahko pošljete uredništvu Slovenskega čebelarja, mi pa bomo nanj skušali poiskati odgovor.

Uredništvo

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Henrik Zaletelj

Fužina 59, 1303 Zagradec

TEL.: 01/788 60 86, GSM: 041/775 333

E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

Vzrejamo matice, čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejalšče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami Vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja Vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Ponujamo tudi sveže matični mleček lastne pridelave in več vrst medu.

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Bomo sejali facelijo?

Maks Medved, plastika@amis.net

Objava članka »Moje izkušnje s setvijo facelije« v Slovenskem čebelarju, št. 7–8/2013, str. 245, je pri več čebelarjih spodbudila zanimanje za setev te rastline, zato so me ti bodisi klicali po telefonu bodisi so me osebno obiskali. Želeli so dodatne informacije in tudi seme, ki ga imam v zalogi. Zaradi tega je po mojem primerno, da o najnovejši izkušnji napišem nekaj besed.

Že oktobra 2012 sem za ozelenitev zemlje zasejal mešanico oljne ogrščice in facelije. Zima 2012/2013 je bila zelo mrazna, vendar je facelija čudovito prezimila in maja obilno medila. Tudi lansko jesen sem za facelijo namenil 1,30 ha veliko njivo. Razdelil sem jo na štiri dele, tako da lahko vsak mesec zasejem en del. Jeseni sem prvi del zasejal samo s semenom facelije, preostale tri dele pa z mešanico oljne ogrščice in facelije. Vse je lepo prezimilo. Prvi in četrti del prav zdaj lepo cvetita, čebele ju intenzivno obiskujejo, to pa se pozna tudi v medišču. Drugi oz. tretji del sem prebranal 15. marca oz. 15. aprila. Po končanem cvetenju bom to storil tudi na četrtem delu in ga na novo zasejal.

Letos je zaradi nemogočega vremena zatajila akacijeva paša. Po navadi začne facelija cveteti ob koncu cvetenja oljne ogrščice in cveti pet tednov. S setvijo z zamikom dosežem, da medi vsaj štiri mesece ali še dlje, saj pas, ki je dozorel, prebranam, ga znova zasejem in upam, da bo trajalo do jeseni.

In še nekaj agrotehničnih podatkov. Facelija ni izbirčna glede tipa zemljišča. Prav gotovo je dobro, da njiva ni zapleveljena, res pa je tudi, da nekoliko gostej-

Foto: Franc Šivic

ša setev zaduši plevel. Osnovno gnojenje izvajam po petletnem gnojilnem načrtu glede na analizo zemlje. V začetku cvetenja jo dognojim s 100 kg KAN/ha.

Kmete čebelarje, ki se zanimajo za sejanje facelije, še posebej po žetvi ozimnih žit na tistih kmetijah, ki se ne ukvarjajo z govedorejo in ne sejejo travnatih mešanic, pozivam, naj se z drugimi pogovorijo o pogostejšem sejanju facelije. Čebelarji namreč ugotavljamo, da se je na podlagi številnih pogovorov v zadnjem času ves slovenski prostor zavedel pomembnosti čebel. Zaslugo za to ima brez dvoma vodstvo ČZS, saj je s problematiko čebel učinkovito seznanilo vse medije. Sam sem v vasi že zainteresiral nekaj kmetov za sejanje facelije. Podaril sem jim seme, sami pa zorjejo zemljo, ga posejejo in jeseni imajo prostor z bogato zemljo. ■

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voskal
Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betriebe

Poslovili smo se od sodelavca Marjana Kokalja

Po nekaj več kot letu dni zdravljenja in upanja v ozdravitev je 19. maja 2014 umrl naš sodelavec Marjan Kokalj. Zaradi svoje delavnosti in velikega optimizma je bil vedno zaželen in prijeten sogovornik, zato nas je žalostna novica o njegovem prezgodnjem odhodu še bolj pretresla.

Pokojni Marjan se je rodil 27. decembra 1969 v Kranju, otroštvo pa preživel v Naklem. Osnovno šolo je končal v Kranju, šolanje pa je nadaljeval na Srednji kmetijski in mlekarški šoli. Januarja 1991 se je zaposlil na Kmetijskem inštitutu Slovenije kot tehnični sodelavec v čebelarstvu pri pokojnem dr. Janezu Poklukarju. Z leti je svoje veselje in ljubezen do čebel še poglobljal, saj je poleg skrbi za čebele na inštitutu skrbel tudi za svoje čebelje družine. Čebelaril je v poskusnem čebelnjaku inštituta ter ob tem pomagal tudi pri selekciji in raziskovalnem delu. Največ strokovnega dela je opravljal na področju selekcije kranjske čebele. Bil je član komisije za potrjevanje vzrejališč čebeljih matic in stalni sodelavec čebelarjev, predvsem vzrejevalcev matic. Vedno je bil pripravljen svetovati ali pomagati. Svoje znanje je rad delil tudi z mlajšimi, tako da je marsikateremu dijaku ali študentu pomagal pri usposabljanju med obvezno prakso. S svojim tehničnim in strokovnim znanjem o čebelarjenju in vzreji matic je rad priskočil na pomoč mladim raziskovalcem. Sodeloval je pri številnih raziskavah,

Foto: Arhiv KIS

Marjan Kokalj (desno) skupaj z vzrejevalcem dr. Stankom Kapunom (levo) in predsednikom komisije za pregled vzrejališč mag. Francem Javornikom (v sredini).

saj je poleg dela s čebelami dobro obvladal tudi delo v laboratoriju. Bil je dejaven in zavzet član ter tajnik Slovenskega akademskega čebelarskega društva, v katerem je deloval vse od ustanovitve.

Zavedamo se, da smo z z Marjanovim odhodom izgubili vestnega, marljivega in zanesljivega sodelavca, dobrega prijatelja, prijaznega človeka, polnega optimizma, ter dobrega in izkušenega čebelarja. Vsi, ki smo sodelovali z Marjanom, bomo spomin nanj trajno ohranili v naših mislih in v delih, ki nam jih je zapustil.

Sodelavci na Kmetijskem inštitutu Slovenije

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1 – Dole pri Litiji

Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041/900 606

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje maticne mlečka ali za vzrejo matic.

UGODNE CENE &

FTN d.o.o.

Nad izviri 34

2204 Miklavž na Dravskem polju

02/62-96-226

www.ftn.si

NOVI MOTIVI POKROVČKOV

**Pokrovi Ø 82 mm že
od 0,072 €/kos.**

Delovni čas: od ponedeljka-petka od 8. do 14. ure

Slovenska ekipa deveta na Mednarodnem tekmovanju mladih čebelarjev

V Lublinu na Poljskem je od 5. do 7. junija 2014 potekalo že peto mednarodno tekmovanje mladih čebelarjev (IMYB), starih od 12 do 15 let. Udeležili so se ga tričlanske ekipe iz 19 držav. Zadnji hip so udeležbo zaradi finančnih težav odpovedali mladi tekmovalci iz Bosne in Hercegovine, Namibiji in Alžirci pa niso dobili vstopnega vizuma. Slovenijo so zastopali Lan Julij Zadavec, dijak Gimnazije France- ta Prešerna Kranj ter Maša Grošelj in Vid Slapničar, učenca OŠ F. S. Finžgarja Lesce.

Tekmovanje je potekalo v prostorih čebelar- ske šole Pszczela Wola. Mladi čebelarji so svoje znanje preizkušali v osmih teoretičnih in praktičnih temah. Točke so zbirali kot posamezniki, seštevke pa je bil rezultat ekipe. Zmagovalec je zbral največje število mogočih točk, tj. 55. In kako so se odrezali naši tekmovalci? Lan Julij Zadavec je zbral 45 točk, Maša Grošelj 37 in Vid Slapničar 30 točk. Lan je imel zares smolo, ker mu v dveh minutah v panju ni uspelo najti matice, sicer pa to ni uspelo skoraj polovici udeležencev. Če bi našel matico, bi se uvrstil na četrto

Foto: Brane Kozinc

mesto s samo petimi točkami zaostanka za zmagovalcem. Tako je skupni rezultat slovenske ekipe 9. mesto. Z rezultati nisem povsem zadovoljen, saj bi se mladi slovenski čebelarji lahko pridružili najbolj- šim, če bi delno spremenili sestavo ekipe. To je tudi edina pot, da bomo postali bolj prepoznavni.

Brane Kozinc

Drugo tekmovanje mladih čebelarjev Koroške

ČD Slovenj Gradec - Mislinja je 26. aprila 2014 organiziralo 2. tekmovanje mladih čebelarjev Koroške. Tekmovanja se je udeležilo 15 ekip, med njimi tudi dve iz Šmihela pri Pliberku v Avstriji. Vsi tekmovalci so dosegli izjemne rezultate. Zlata priznanja so osvojile ekipe OŠ Podgorje, POŠ Šmiklavž (dve), OŠ Mežica in OŠ Črna. Bronasta priznanja so osvojile ekipe OŠ Podgorje, POŠ Šmiklavž, II. OŠ Slovenj Gradec (dve), OŠ Prevalje, OŠ Mežica, OŠ Črna in Evropska šola LS Šmihel pri Pliberku. Preostale štiri ekipe so prejele priznanja za udeležbo na tekmovanju, vse pa so zbrale od 21–24 točk od 30 možnih. Mentorjem Alenki Požarnik, Milanu Grobelniku, Pavlu Praperju, Olgi in Janezu Bauerju, Karlu Grilu ter Mariji Šepul se zahvaljujem za njihov trud pri vzgoji mladih čebelarjev, ČZS pa za promocijsko gradivo, ki smo ga razdelili mladim čebelarjem Koro-

Foto: Janez Bauer

ške. Upam, da se bomo prihodnje leto znova videli na 3. TMČ Koroške.

Filip Jelen, predsednik ČD Slovenj Gradec - Mislinja

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.
ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

12. slovenski čebelarški praznik v Polhovem Gradcu

Organizatorja letošnjega 12. čebelarškega praznika, ki smo ga počastili v soboto, 24. maja 2014, v Polhovem Gradcu, sta bila ČD Dolomiti Polhov Gradec in ČZS, ob tej priložnosti pa smo se spomnili tudi 100. obletnice rojstva prof. dr. Jožeta Ri-

Noč. V svojem nagovoru je izrazil željo, da bi bila prihodnja sezona boljša od letošnje, ob tem pa je opozoril na številna aktualna vprašanja v čebelarstvu, kot so zagotavljanje zdravil, povrnitev škod, vključevanje v SMGO ipd. Posebno sporočilo je namenil tudi slo-

Foto: MB

Lepo naravno okolje z lepim vremenom in prazničnim razpoloženjem

harja. Prizorišče praznika, ki ga je napolnilo skoraj 1400 čebelarjev in prijateljev čebel, je bilo v prijetnem naravnem okolju v bližini Čebelarškega doma, Riharjevega čebelnjaka ter Polhograjske graščine.

Praznovanje se je začelo s slavnostnim vkorakanjem približno 75 praporščakov s čebelarškimi prapori, na čelu katerih je bil g. Andrej Sever. Zbrane čebelarje je nagovorilo več govornikov. V uvodu je predsednik ČD Dolomiti Polhov Gradec g. Janko Prebil pozdravil zbrane čebelarje ter predstavil zgodovino čebelarjenja v »Blagajevi deželi«, kot tudi imenujejo kraje zahodno od Ljubljane. Zgodovina tamkajšnjega čebelarjenja in 100. obletnica Riharjevega rojstva sta poleg več drugih vsebin predstavljeni tudi v lični brošuri »Čebelarstvo Blagajeve dežele«, izdani ob čebelarškem prazniku. Čebelarje sta z željami po prijetnem praznovanju, dobri letini in medsebojnem sodelovanju pozdravila župana občin Dobrova-Polhov Gradec in Horjul Franc Setnikar in Janko Jazbec, osrednji govornik pa je bil predsednik ČZS g. Boštjan

Foto: MB

Vkorakanje praporščakov

Janko Prebil, predsednik ČD Dolomiti Polhov Gradec

Čebelarški praznik v Polhovem Gradcu smo, upam, pripravili uspešno. Zahvaljujem se ge. Malči Božnar in vsem čebelarjem, ki so pomagali pri organizaciji. Lepo vreme nam je šlo na roko, da smo praznovanje izvedli do konca. Pri organizaciji praznika ni bilo večjih težav, seveda pa je za to potrebnega veliko dela in naporov. Čebelarje pozivam, naj praznik v prihodnje ne zamre, zato bi morali biti organizatorji znani za več let vnaprej. Za manjša društva je to seveda prevelik zalogaj, zato naj se v takih primerih organizirajo na regijski ravni.

Janez Palčič, gostitelj prihodnjega, 13. čebelarškega praznika

Letos smo prejeli povabilo za organizacijo te slovesne čebelarške prireditve prihodnje leto in stopili skupaj. Gostitelj čebelarjev bo pet ČD, povezanih v ZČD Cerknica. Pokazali bomo, da smo tudi Notranjci sposobni pripraviti lepo praznovanje. Notranjska je dežela medveda, zato že več let opozarjamo, kako naj bodo urejeni čebelnjaki, saj skoraj vsak dan poslušamo novice o škodi, ki jo povzročajo medvedi. Prevaževalci dobro poznajo naše kraje, saj tukaj dobro medita hoja in smreka. Ob prazniku pa bomo medili čebelarji, saj se bomo družili in rojili skupaj!

Foto: MB

Razstava ob 100. obletnici rojstva prof. dr. Jožeta Riharja v Polhograjski graščini

venskim politikom (sporočilo objavljamo v tej številki SČ na str. 258), svoj govor pa je končal z besedami: »Naj medi, naj medi, naj že končno medi!«

Praznik je spremljal bogat kulturni program, v katerem so sodelovali citrar Ciril Plahutnik, oktet Deseti brat pod vodstvom Milivoja Šurbka, Polhograjska godba pod vodstvom Janka Benka, skupina mažoret iz Horjula, Folklorna skupina Grof Blagaj, katere člana sta tudi znana čebelarica Amalija Božnar in njen mož, za konec pa še ansambel Toneta Rusa. Ob osrednjem prizorišču je stala tudi čebelarska tržnica. Ob koncu programa so si čebelarji lahko

ogledali še lokalne znamenitosti, med drugim tudi razstavo ob 100. obletnici rojstva prof. dr. Riharja v Polhograjski graščini. Del protokola čebelarskega praznika je bila kot po navadi tudi izročitev prehodnega prapora gostitelju prihodnjega, 13. čebelarskega praznika, Zvezi čebelarskih društev Cerknica, ki vse čebelarke in čebelarje že zdaj vabi v goste prihodnje leto. Iz leta v leto se izkazuje, da čebelarski praznik ni samo nekakšen piknik, ampak praznično, slovesno stanovsko srečanje, v katerem se zrcalita imenitnost in ugled slovenskih čebelarjev.

MB

Sporočilo slovenski politik!

Do državnoborskih volitev je manj kot štirinajst dni. Naše kranjske čebele ne zanima, katera politična opcija bo prevzela oblast. Želimo si le to, da bi bila ena izmed prednostnih nalog nove vlade zmanjšanje birokracije in preusmeritev birokratskega dela v strokovne naloge. Naj od besed preidejo k dejanjem! Spoštovani »politik«, sporočamo vam, da vam slovenski čebelarji dovolimo poistovetenje z našo kranjsko čebelo, zato sledite pregovoru »*Po bučelah se vižej*«, predvsem pa upoštevajte pregovor, ki pravi: »*T'le se špeglajte lenuhi, pr' tej marni muhi, lenobe svoje se sramujte in delo njihovo opazujte.*«

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Foto: MB

Veselo zabavne čebelarske igre

Leto se je prevesilo v drugo polovico in **v nedeljo, 7. septembra 2014**, bomo dočakali nove »**Veselo zabavne čebelarske igre**«, ki potekajo v okviru »Veselih dni v Žirovnici«. Čebelarske igre, ki postajajo tradicionalne, že vrsto let navdušujejo tekmovalce in obiskovalce, saj so vsako leto zanimivejše, zabavnejše in množičnejše. Organizatorji jih vsako leto nadgrajujejo z novimi čebelarskimi vsebinami. Število sodelujočih ekip se iz leta v leto povečuje, pridružujejo pa se jim tudi ekipe iz zamejstva oz. tujine. Lani je tekmovalo 24 ekip, med njimi tudi štiri ekipe iz Avstrije, Hrvaške ter iz Bosne in Hercegovine. Čebelarske igre so namenjene druženju čebelarjev s prijatelji, spoznavanju med seboj, izmenjavi izkušenj, promociji čebelarstva ter sejamski in gostinski ponudbi. Vabimo vas, da se vaše ČD (tudi)

letos udeležijo teh iger. Vse informacije lahko dobite na e-naslovu franc.pfajfar@telemach.net.

ČD Antona Janše Breznica bo v nedeljo, 7. septembra 2014 dopoldne, v dvorani KUD France Prešeren v Breznici organiziralo »**2. dan Antona Janše**«. S to prireditvijo se ČD spominja obletnice smrti svetovno znanega čebelarja Antona Janše, ki je umrl 13. septembra 1773 na Dunaju. Društvo je 1. dan Antona Janše pripravilo ob lanskem 240. obletnici njegove smrti, na prireditvi pa smo poslušali zanimiva predavanja čebelarskih strokovnjakov iz Slovenije in Hrvaške. Tudi za letos načrtujemo zanimiva predavanja domačih in tujih strokovnjakov s področja zdravljenja čebel in pomena rodovniške vzreje matic. Vabljeni tudi na to strokovno srečanje čebelarjev. Naj medi!

Franc Pfajfar, predsednik ČD Anton Janša Breznica

24. dnevi medu v Polhovem Gradcu

V Polhovem Gradcu bodo od 7. do 10. avgusta 2014 potekali že 24. dnevi medu, katerih osrednja tema bo »Medena simfonija – evropski med na obisku«. Na njih bo mogoče obiskati predavanja, si

ogledati razstavo, poskusiti različne čebelje pridelke, jih kupiti po ugodnih cenah ... Dnevi medu bodo v Polhograjski graščini vse dni odprti od 10. – 18. ure.

Hiša medu Božnar

Čebelarstvo in kultura: učimo se pri čebelah, ker pridnost bogati

Takšen je bil naslov enega izmed programov na Kulturnem bazarju, ki so ga 26. marca 2014 pripravili v Cankarjevem domu v Ljubljani. Na povabilo MKO konec minulega leta je na dogodku sodelovala tudi ČZS, JSSČ z nekaterimi drugimi partnerji. Kulturni bazar, ki je namenjen otrokom in mladini ter strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih zavodih, je letos pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo potekal že šestič. Po podatkih Cankarjevega doma je dogodek obiskalo več kot 2000 otrok, učencev in dijakov ter drugih obiskovalcev in približno 1000 strokovnih delavcev. Namen te prireditve je bil pokazati, da se kultura umešča na vsa področja človekovega življenja, med katera sodi tudi čebelarstvo.

Foto: Milena Janežič

Za otroke, učence in dijake ter druge obiskovalce je bil zanimiv razstaveni prostor MKO, na katerem se je s slikovnim panjem predstavila JSSČ, zanimiv pa je bil tudi ogled izobraževalnega filma o ribiču Pepetu in kranjski sivki. Na razstavnem prostoru so sodelovali še Dolenjski muzej iz Novega mesta z delavnicami pečenja listin s posebnim pečatom v obliki čebele, Čebelarški muzej iz Radovljice in Loški muzej iz Škofje Loke z delavnicami poslikave panjskih končnic in pogovori o njihovi nekdanji uporabi, Mladinska knjiga Založba s pripovedovanjem pravljic in branjem pesmi iz zbirke Čebelica ter Cankarjev dom z organiziranimi ogledi čebelje družine, nameščene na strehi Cankarjevega doma.

Ob pestri ponudbi kulturnih dogodkov v razstavnih prostorih posameznih ustanov so za strokovne delavce vzgojno-izobraževalnih zavodov ves dan potekale tematske razprave. Ena izmed njih je bila tudi razprava z naslovom Čebelarstvo in kultura: učimo se pri čebelah. Na okrogli mizi so sodelovali Lidija Lipič Berlec (MKO), Boštjan Noč (ČZS), Katja Pra-

protinik (Muzeji radovljiške občine), Emilija Kavčič in Helena Cilenšek (OŠ F. S. Finžgarja Lesce), prikazan pa je bil tudi avdiovizualni posnetek Hermana Kisilaka (Čebelji gradič, Serdica). Dogodek je povezovala in ga s čebeljo medeno pravljico sklenila Špela Frlic.

Na okrogli mizi so bile v ospredju tri teme: za Slovenijo izjemno pomembna tradicija čebelarstva, čebelarstvo in njegov vpliv na okolje, še posebej z opraševanjem žužkocvetnih rastlin, in čebelnjaki kot del kulturne dediščine. Del naše tradicije so tudi panjske končnice, ki jih je mogoče videti v šestih muzejih po Sloveniji. Med drugim je bilo mogoče slišati, da imamo v Sloveniji najbolj organizirano čebelarstvo daleč naokoli in da ČZS gradi temelje že pri najmlajših. To dokazujejo organiziran sistem čebelarskih krožkov, izobraževalno-promocijske akcije, kot so medeni zajtrk in naravoslovni dnevi za otroke. Cilj organizacije tovrstnih dejavnosti ni samo vzgoja otrok v čebelarje, ampak predvsem vzgojiti odnos do čebel in okolja. Nazorno je bila predstavljena tudi dobra praksa sodelovanja med učiteljem in čebelarjem praktikom, ki poučujeta otroke v čebelarskem krožku in na ta način celostno predstavita čebelarstvo. Ti učenci znanja ne zadržijo zase, temveč ga delijo tudi z drugimi otroki v šoli in vrtcu. Poleg tega da starejši svoje znanje prenašajo na mlajše, se znanje prenaša tudi iz generacije v generacijo. Tako je bil predstavljen avdiovizualni posnetek družinske čebelarske turistične kmetije z Goričkega. Poudarek je bil na sožitju ljudi in narave.

Celostno gledano, je bil dogodek izjemen že zaradi množičnega obiska otrok in strokovnih delavcev, in to v enem samem dnevu. Lahko smo veseli, da smo dobili priložnost za predstavitev naše panoge.

Lidija Senič, vodja JSSČ

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA**

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 ur
tel.: 05 973 05 36
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

**Pri nas izdelujemo dve velikosti ometačnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.**

Rezultati dela ČZS, JSSČ na področju ekonomike

Ekonomičnost čebelarstva je bila in je še vedno – zaradi številnih dejavnikov, na katere ne moremo vplivati – negotova. Prav zaradi tega je še kako pomembno graditi ekonomičnost panoge tam, kjer jo lahko. Zato je Javna svetovalna služba v čebelarstvu temu področju v vseh letih svojega delovanja namenjala posebno pozornost.

Na začetku delovanja JSSČ so bile velik problem velike količine neprodanega medu in nizka cena, zato smo pripravili strategijo trženja čebeljih pridelkov, ki je zajela tako ozaveščanje širše javnosti kot izobraževanje in spodbujanje čebelarjev k trženju. Tako zdaj izvajamo številne promocijske in izobraževalne dejavnosti, s katerimi ozaveščamo širšo javnost o pomembnosti čebelarstva in uživanja čebeljih pridelkov iz našega okolja.

Najuspešnejša je gotovo **promocijska akcija En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev**, ki jo že osmo leto izvajamo v vrtcih in šolah. **Imenujemo jo tudi dobrodelna akcija ali medeni zajtrk**. V zvezi s tem naj poudarim, da brez sodelovanja vas, čebelarjev, gotovo ne bi bila tako uspešna. Brez dvoma pa je akcija dokaz, da je treba začeti pri najmlajših. Rezultati te akcije, predvsem pozitivni odzivi otrok in učiteljev, so presegli vsa pričakovanja. Vsako leto prejmemo številne pohvale in spodbude vzgojiteljic, učiteljev in čebelarjev, ki nas vsako leto še dodatno prepričajo, da moramo akcijo nadaljevati tudi v prihodnjih letih. Da smo z akcijo dosegli enega najpomembnejših ciljev, to je vzbuditi skrb za čebelo in čebelarstvo pri otrocih, se kaže tudi v tem, da se je njihovo zanimanje za čebelarstvo v treh letih povečalo za skoraj štirikrat (z začetnih 400 na skoraj 1500). Akcijo smo leta 2011 nadgradili s Tradicionalnim zajtrkom, leta 2012 pa še z Dnevom slovenske hrane, ki je akcijo še bolj uveljavil.

Zelo uspešna in odmevna je tudi akcija **Ohrani mo čebele**, v okviru katere potekajo številne dejavnosti, od ozaveščanja širše javnosti o pomembnosti čebelarstva do raziskovalnih nalog, cilj vseh pa je ohraniti našo avtohtono kranjsko čebelo.

Prav tako ne smemo pozabiti na številne dejavnosti, ki potekajo vzporedno, npr. **Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev, sodelovanje na sejmi, izdaja promocijskih gradiv in zgibank**, pa tudi številni članki, radijske in televizijske oddaje o čebelarstvu in čebeljih pridelkih, ki so prav tako plod našega dela in sodelovanja s čebelarskimi društvi in čebelarji na terenu in so pripomogli k večji ozaveščenosti širše javnosti ter k večjemu povpraševanju in večji porabi čebeljih pridelkov.

K uspešnemu trženju je pripomogel tudi poseben **kozarec za slovenski med**, ki je na voljo v štirih

velikostih in ga uporablja že več kot 80 odstotkov čebelarjev. Temu kozarcu se je pozneje pridružila še **steklenica za medeno žganje in medeni liker**. Slovenski kupci so ozaveščeni in čebelarje pridelke prepoznajo že na prvi pogled. K vsemu je gotovo pripomoglo tudi priznanje Slovenskega medu z geografsko označbo na ravni EU. Blagovna znamka za zdaj pri čebelarjih še ni povsem zaživela, vendar se vse bolj uveljavlja in prepričani smo, da bo v prihodnjih letih postala velika tržna prednost v primerjavi s tujimi blagovnimi znamkami. Čeprav za zdaj še nimamo težav pri prodaji medu, velja že danes misliti vnaprej in stopiti korak pred konkurenco!

Ekonomičnosti čebelarjenja seveda ne moremo zagotavljati zgolj s promocijskimi dejavnostmi, saj je za to potreben tudi pravilen pristop vseh čebelarjev. Svetovalna služba tako vsa leta **izobražuje čebelarje o trženju, organizira različna predavanja, okrogle mize, ponuja osebna svetovanja itd.** Z ozaveščanjem širše javnosti ter s povečanjem povpraševanja po slovenskem medu in drugih čebeljih pridelkih, pa tudi s svetovanji in usposabljanji na področju trženja ter s postavitvijo cene nam je uspelo **zvišati tako odkupno kot drobnoprodajno ceno slovenskega medu in drugih čebeljih pridelkov**. Brez dvoma so k temu pripomogle tudi priporočene cene čebeljih pridelkov, ki jih enkrat na leto pripravi in objavi komisija za ekonomiko na podlagi raziskave trga, ki jo izvede JSSČ.

JSSČ sodeluje tudi pri sprejemanju zakonodaje s področja čebelarstva. V zadnjem času potekajo živahne razprave glede uredbe o dopolnilnih dejavnostih. Zavzemamo se predvsem za to, da bi lahko čebelarji vse dejavnosti, ki so povezane z osnovno dejavnostjo, tj. s čebelarstvom, opravljali kot dopolnilne dejavnosti. Tovrstne dejavnosti, med katere sodijo predvsem predelava čebeljih pridelkov, medicinarstvo in lektarstvo, usposabljanja o primarnih in dopolnilnih dejavnostih, v zadnjem času pa tudi t. i. čebelarski turizem oz. apiturizem, so pomembne predvsem za zagotavljanje ekonomičnosti čebelarske panoge. Na ta način lahko čebelarji dosežejo višjo ceno za primarne proizvode, zaposlijo domače ljudi ipd. Sprejetje te uredbe bo gotovo še dodatno pripomoglo k razvoju dopolnilnih dejavnosti.

Prav tako je JSSČ sodelovala tudi pri **ureditvi davčne zakonodaje**. Službi je z argumenti uspelo doseči **sprejemljivo davčno osnovo**, ki je bila lani in letos zaradi slabe letine 2012 še dodatno znižana, tako da je ta zdaj 17 EUR na panj. Zakon o dohodnini nam omogoča, da je iz obdavčitve izvzetih 40 panjev v okviru kmečkega gospodarstva in da se v

dohodnino všteta 70 % davčne osnove (tj. 11,9 EUR) na panj.

V ČZS, JSSČ smo si v svojih dolgoročnih programih zastavili cilje, h katerim stremimo in si jih prizadevamo doseči. Ali v resnici sledimo ciljem, ugotavljamo s spremljanjem in analiziranjem stanja na podlagi anket in z različnimi raziskavami trga. Rezultati so nam vodilo za delo vnaprej in nam na neki način povedo, ali delamo dobro oz. na katerem področju moramo storiti več, katere akcije so bolj in katere manj uspešne, katere bi veljalo nadaljevati in katere ne.

Analiza zadovoljstva čebelarjev kaže, da je velika večina čebelarjev in tudi drugih zelo zadovoljna z razvojem in stanjem slovenskega čebelarstva, pred-

vsem pa je pomembno, da je njihovo zadovoljstvo iz leta v leto večje, na to pa kažejo tudi analize anonimnih anket. Tisto, kar nam še dodatno potrjuje zadovoljstvo čebelarjev, pa je stanje članstva. Od leta 2007 do zdaj se je namreč število naših članov povečalo za več kot 20 odstotkov.

Glede na velike težave, ki nas v zadnjem času pestijo pri zagotavljanju potrebnih količin čebeljih pridelkov, nas v prihodnje gotovo čaka še veliko dela na področju tehnologije čebelarjenja in zagotavljanja kakovostnih paš. ČZS, JSSČ si bo še naprej prizadevala, da bi svoje delo opravljala čim bolje, tako da bi v prihodnje dosegla čim večjo ekonomičnost čebelarstva.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Korak bliže k legalizaciji seta za prvo pomoč

Odbor Državnega zbora RS za zdravstvo je na zahtevo poslanske skupine SDS med drugim obravnaval tudi legalizacijo seta za prvo pomoč ob morebitnem čebeljem piku ter v zvezi s tem sprejel tri sklepe:

1. Odbor za zdravstvo se je seznanil s težavami, ki lahko nastanejo pri ljudeh zaradi pika čebel in pika drugih žuželk.

2. Odbor za zdravstvo predlaga Ministrstvu za zdravje, naj čim prej preuči možnosti, da bi bil v Sloveniji dostopen primeren set za prvo pomoč zaradi pika čebel in drugih žuželk.

3. Odbor za zdravstvo predlaga Ministrstvu za zdravje, naj v sodelovanju s stroko čim prej izda navodila za ravnanje ob čebeljem piku.

Povzetek pripravil MB

Certificiranje ponudnikov čebelarskega turizma

ČZS si prizadeva za razvoj in uveljavitev čebelarske turistične ponudbe, ki vse bolj postaja stalna ponudba slovenskega turizma. Zato tudi v tem letu nadaljujemo program certificiranja ponudnikov čebelarskega turizma. V ta program se lahko vključijo vsi zainteresirani čebelarji, ki se že ukvarjajo s čebelarsko turistično ponudbo, in tudi tisti, ki to še načrtujejo. Zainteresirane čebelarje vabimo, da najpo-

zneje do **15. julija 2014** na naslov ČZS posredujejo predpisano pisno izjavo o sodelovanju v programu certificiranja ponudnikov čebelarskega turizma v letu 2014. Letos bomo postopek certificiranja izvedli le za tiste ponudnike apiturizma, ki bodo pisno izjavo podali do navedenega roka. Več informacij lahko dobite na e-naslovu: anton.tomec@czs.si.

Komisija UO ČZS za čebelarsko kulturno dediščino

Telefon: 01/361 24 28

Vzreja matic
BUKOVŠEK
- od leta 1934 -

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.

- Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni bodisi po pošti bodisi na naslovu:

Golo Brdo 19, 1215 Medvode.

- Matice pošiljamo večkrat na teden.

Obisk 52. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA

Na 52. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA bosta ČZS, JSSČ in ČZD Pomurja od sobote, 23., do četrтка, 28. avgusta 2014, tradicionalno predstavljali čebelarstvo in najnovejša strokovna spoznanja. Sejem bo na stojnici ČZS, JSSČ in ČZD Pomurja vse dni krasila čebelarstva razstava, sladile ga bodo pokušnje medu, poživiljale pa delavnice za otroke, ki jih bodo izvajale vzgojiteljice vrtca Manka Golarja iz Gornje Radgone.

Čebelarstvo dogajanje bo še posebej živahno in strokovno obogateno v nedeljo, 24. avgusta, na sejmski dan čebelarjev. Tedaj bodo potekali:

- ob 9.30: podelitev priznanj z ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo v organizaciji Pomurskega sejma;

- ob 10.30: mednarodna strokovna razprava z naslovom »Varovanje zdravja čebel s poudarkom na preprečevanju varoze«, na kateri bodo sodelovali predstavniki čebelarjev iz Slovenije, Hrvaške in Madžarske. Dogodek organizira ČZS, JSSČ v soorganizaciji s ČZD Pomurja;
- ob 12.00: novinarska konferenca ČZS o projektu »Kar sejemo, to žanjemo«, na kateri bomo govorili o vlogi ajde;
- po novinarski konferenci si bomo v okviru projekta »Kar sejemo, to žanjemo« ogledali njivo cvetoče ajde.

ČZS, JSSČ, ČZD Pomurja in Pomurski sejem vas vabijo, da na sejmski praznik čebelarstva s ploskanjem nagradite prejemnike priznanj, se oborožite z novimi spoznanji ter izmenjate mnenja in izkušnje s stanovskimi kolegi iz Slovenije in sosednjih držav.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Mednarodna konferenca čebelarških organizacij

Kot verjetno že veste, bo 20. in 21. novembra 2014 na sedežu ČZS na Brdu pri Lukovici potekala 3. mednarodna konferenca čebelarških organizacij. Poleg ČZS so se do končanja tega prispevka na konferenco prijavile še čebelarške organizacije iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Črne gore, Romunije, Slovaške in Srbije. Osrednja tema tokratne konference bo predstavitev dejavnosti čebelarških organizacij v povezavi z delom z mladimi na področju čebelarstva. Pričakujemo, da se bomo na srečanju seznanili z dobrimi praksami dela z mladimi, tako da bomo še izboljšali naše delo na tem področju, pa tudi z izzivi, ki spremljajo tovrstno delo.

Ker bo program tokratne konference trajal dva dni, bo drugi dan namenjen predstavitvi medenega zajtrka v slovenskih šolah in vrtcih. S tem želimo čebelarške organizacije iz tujine spodbuditi, da se vključijo v Evropski medeni zajtrk (leta 2015 naj bi ta dan razglasili in izvedli v vseh evropskih državah). Kaj s tem pridobimo čebelarji? Ne samo čebelarji, ampak tudi vsa javnost brez dvoma pridobi veliko. Nenehne izobraževalne in promocijske akcije vse bolj krepijo zavest o pomembnosti čebel in čebeljih pridelkov ter o pomembnosti zdravega načina življenja. Po našem mnenju je bila tovrstna promocijsko-izobraževalna akcija – medeni zajtrk, ki bo letos v Sloveniji izveden že osmo leto zapored, izjemno pozitivno spreje-

ta v javnosti, zato bi bilo to prakso smiselno prenesti tudi v tujino. Ker pri zajtrku ne gre samo za to, da malčki, učenci in dijaki na ta dan jedo med, ampak predvsem za to, da je dan namenjen čebelarškim vsebinam, imate veliko vlogo pri tem tudi čebelarji. Ker s tolikšno zagnanostjo in ponosom prenašate svoje znanje o čebelarstvu otrokom (na predavanjih, pogovorih, ob prikazih in na delavnicah), je vaš prispevek izjemen. Gre za dober primer medgeneracijskega sodelovanja oziroma sožitja in prenosa znanj s starejše na mlajšo generacijo. Prav tako gre za posnemanja vreden primer sodelovanja med učitelji, ki otroke vzgajajo in izobražujejo, in čebelarji, ki jim posredujejo strokovno znanje. Hkrati je akcija tudi vzoren primer dobrotelčnosti. In prav to želimo pokazati tudi predstavnikom delegacij iz tujine.

Da bomo vse to lahko čim bolj nazorno prikazali, pa bomo potrebovali vašo pomoč oz. pomoč čebelarških društev. Že zdaj pozivamo društva, ki so na dan zajtrka pripravljena v šolo ali vrtec spremljati tujo delegacijo (z enim ali dvema predstavnikoma) skupaj s predstavnikom ČZS, da nam to sporočijo na e-naslov: tanja.magdic@czs.si. Ker si upam trditi, da gre za pionirski projekt povezovanja čebelarstva s številnimi sodelujočimi, je prav, da smo na to ponosni in da to prepoznajo tudi v svetu.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Povabilo k sodelovanju na Mednarodnem obrtnem sejmu

Vse čebelarje, vključene v sistem blagovne znamke **Slovenski med z zaščitenim geografsko označbo**, vabimo, da se nam od 11. do 17. septembra 2014 pridružijo na Mednarodnem obrtnem sejmu (MOS) v Celju. Celjski sejem nam je namreč ponudil možnost brezplačne predstavitve **blagovne znamke Slovenski med z zaščitenim geografsko označbo** na sejmski stojnici, ki bo obsegala 30 m² in bo opremljena z osnovno opremo. Ker je promocija namenjena ponudnikom Slovenskega medu z zaščitenim geografsko označbo, bo to za Vas priložnost za brezplačno predstavitev. Na stojnici bosta lahko hkrati največ dva ponudnika Slovenskega medu z zaščitenim geografsko označbo, vendar bosta poleg medu lahko prodajala tudi preostale čebelje pridelke oz. izdelke iz čebeljih pridelkov. Zaželeno je, da bi ponudnik sodeloval tudi pri aranžiranju stojnice. Čas sodelovanja in število dni bosta glede na zani-

manje ponudnikov določena pozneje. Če ponudnikov ne bo dovolj, se bo mogoče dogovoriti tudi o dvo- ali večdnevem sodelovanju. Ker gre za promocijsko prodajno stojnico, bodo imeli prednost tisti, ki ponujajo več različnih vrst Slovenskega medu z zaščitenim geografsko označbo. Pridelki morajo biti tudi ustrezno označeni. **Zainteresirane čebelarje prosimo, da nam izpolnjeno prijavnico posredujejo najpozneje do 10. julija 2014. Prijavnico najdete na spletni strani www.czs.si. Več informacij lahko dobite pri ge. Tanji Magdič po tel. št.: 040/436 513 ali na e-naslovu: tanja.magdic@czs.si.**

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 5. do 20. 6. 2014

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	7,1	Lipa, kostanj
Lukovica, Brdo	-1,1	Ni medilo
Koroški kot, Prevalje	9,2	Gozd
Bled	-0,6	Ni medilo
Koper, Dekani	-0,8	Ni medilo
Logaška planota, Menišija	31,3	Hoja
Bela krajina, Poljanska gora	1,8	Lipa
Ribniško Pohorje	6,3	Gozd
Vransko, Prebold	13,5	Lipa, kostanj
Laško	15,0	Lipa, kostanj, gozd
Metlika	4,9	Lipa, kostanj
Stojna sever	6,4	Hoja
Slovenske gorice, Lenart	14,8	Lipa, kostanj
Slovenska Bistrica, Oplotnica	6,3	Lipa, kostanj
Travna gora	1,0	Gozd
Zreško Pohorje	2,7	Gozd
Goričko, Dankovci	3,7	Lipa, kostanj
Bistriško Pohorje	6,3	Smreka

Loška dolina, Kozarišče	-1,4	Ni medilo
Goriška brda, Cerovo	1,7	Lipa, kostanj
Kočevski rog	22,3	Hoja, lipa
Kostrivnica, Lahomno	5,1	Lipa, kostanj
Kozjak, Kapla	0,1	Ni medilo
Lovrenško Pohorje, Kumen	6,2	Gozd, lipa
Ptuj, Haloze	5,4	Lipa, kostanj
Kobansko na Kozjaku	16,1	Gozd, lipa
Krško, Sevniško	4,4	Lipa, kostanj
Kanalsko, Tolminsko	6,9	Lipa
Vrhnika, Borovnica	11,1	Hoja
Prekmurje, Lendava	-2,0	Ni medilo
Žalec, Liboje	3,4	Lipa, kostanj
Braslovče	9,0	Lipa, kostanj
Idrija	2,8	Gozd
Krim, Iška vas	23,1	Hoja
Izlake	14,3	Lipa, kostanj
Hrušica, Kalce	9,2	Gozd, lipa
Bohor	5,1	Gozd, lipa
Ljubljanski vrh, Pokojišče	9,8	Hoja
Ruško Pohorje	17,8	Gozd
Žužemberk	9,1	Lipa

Analize medu in čebeljih pridelkov

V letošnji 6. št. Slovenskega čebelarja smo Vas na str. 222 že obvestili o ukrepu kontrole medu in čebeljih pridelkov. Izbrani izvajalec za analize medu je Kmetijski inštitut Slovenije, za analize čebeljih pridelkov pa Erico, d. o. o., iz Velenja. Vzorce čebeljih pridelkov (vosek, propolis, med) zbira Čebelarstva zveza Slovenije, vzorce medu pa Kmetijski inštitut Slovenije.

Čebelarji, ki želijo svoje čebelje pridelke oddati v analizo, naj izpolnijo obrazec, ki je objavljen na spletni strani ČZS, lahko pa ga dobite tudi pri svetovalcih JSSČ. Če želite v analizo oddati cvetni prah, morate oddati 30 g svežega ali posušenega cvetnega prahu. Če želite v analizo oddati vosek, morate oddati vsaj 30 g staljenega in prečiščenega voska (npr. vosek iz sončnega, parnega talilnika), če želite v analizo oddati propolis, pa morate oddati vsaj 7 g čistega propolisa.

Čebelar lahko odda v analizo med ali čebelje pridelke, lahko pa tudi oboje. Če se odloči za analizo medu, mora izbrati med sklopom 1 in 2. Vzorce čebeljih pridelkov bomo na ČZS zbirali do **23. julija 2014 oz. do zapolnitve predvidenega števila**. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje bo financiralo 130 analiz medu iz 1. sklopa, 120 analiz medu iz 2. sklopa, 50 analiz vzorcev cvetnega prahu ter po 20 vzorcev propolisa in voska. Za čebelarja je analiza medu oz. čebeljih pridelkov v programskem obdobju od leta 2014–2016 brezplačna samo enkrat. Vzorce medu za analizo bomo zbirali na podlagi kvotnega vzorca, ki je opredeljen v programu v tabeli 1, v kateri je določeno število vzorcev po statističnih regijah. Za način oddaje vzorcev medu se pozanimajte na Kmetijskem inštitutu Slovenije.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak

Senzorično ocenjevanje medu

Letošnje senzorično ocenjevanje medu bo potekalo po Pravilniku o senzoričnem ocenjevanju medu, sprejetem 26. maja 2014. Kandidat mora vzorcu pri-

ložiti tudi izjavo o sodelovanju na ocenjevanju medu, ki jo bo našel v prilogi omenjenega pravilnika.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Organizirana ocenjevanja medu (napovedana do junija 2014):

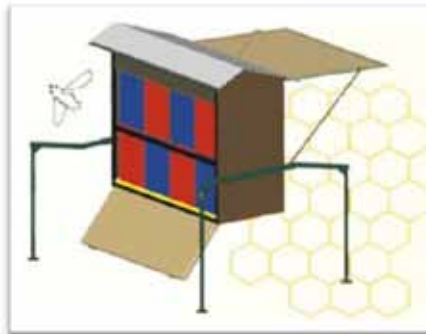
Organizator	Zbiranje vzorcev	Naslov	Pristojbina EUR	Informacije	Ocenjevanje	Sklepna slovesnost
Mednarodno senzorično ocenjevanje medu – AGRA 2014	28.–31. 7. 2014 od 8.–12. ure in od 13.–16. ure	Pomurski sejem, d. d., Cesta na stadion 2, Gornja Radgona	42,00	ga. Dimec: 02/564 21 08 jana.dimec@pomurski-sejem.si	5. 8. 2014	24. 8. 2014, sejem AGRA

Vzrejam kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Pri nakupu več kot 10 matic vam priznamo 10 % popust.

**Čebelarstvo
KAPUN**

Vaneča 70a, 9201 Puconci
Tel.: 031 703 603
e-pošta: kapunstanislav@gmail.com

“Čebelica na rajžo gre”

**Izdelava prevoznih čebelnjakov
in omar za čebele**

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

Predstavitve zaposlenih na ČZS

Marko BORKO, vodja izobraževanja in usposabljanja
GSM: 051/637 204
Telefon: 01/729 61 14
E-pošta: marko.borko@czs.si

Dela in naloge vodenja izobraževanja in usposabljanja, dela in naloge glavnega in odgovornega rednika glasila Slovenski čebelar, sodelovanje pri delu organov ČZS, stiki z javnostjo, urejanje spletnih strani in drugo.

Dr. Peter KOZMUS, strokovni vodja PRO
GSM: 041/352 997
Telefon: 01/729 61 16
E-pošta: peter.kozmus@czs.si

Strokovno vodenje Priznane rejske organizacije, strokovno sooblikovanje programov izobraževanja JSSČ, strokovno vodenje ONS, sodelovanje v delovnih skupinah za pripravo zakonskih in podzakonskih

aktov na področjih kmetijske, okoljske, veterinarske in druge zakonodaje, prenos strokovnih spoznanj v prakso, izobraževanje in usposabljanje čebelarjev, koordinacija delovanja terenskih svetovalcev.

Lidija SENIČ, vodja JSSČ
GSM: 040/436 515
Telefon: 01/ 729 61 10
E-pošta: lidija.senic@czs.si

Koordiniranje in vodenje dela JSSČ, sodelovanje pri pripravi letnih vsebinskih in finančnih programov dela ter poročanje ministrstvu, svetovanje s področja zakonodaje glede registracije čebelnjakov in premikov čebel, prodaje medu ..., sodelovanje pri pripravi razvojnih programov ter zakonskih in podzakonskih aktov, ki se nanašajo na čebelarstvo, sodelovanje pri pripravi različnih razpisov, delo z mladimi, organizacija in vodenje promocijsko-izobraževalnih dejavnosti, priprava prispevkov in publikacij ter drugo.

Ponudba ČZS

Julija in avgusta letos bo na ČZS potekala **posebna prodajna akcija majic »Ohranimo čebele«** – kupiš dve majici, tretjo ti podarimo oz. kupiš pet majic, šesto in sedmo ti podarimo. Velikosti ženskih ali moških majic lahko izbirate po svoji želji (S, M, L, XL in XXL). Cena majice je 5,00 EUR/kos. Ob toplejših dneh majica »Ohranimo čebele« poskrbi, da nam vroče ni!

Julija lahko kupite tudi nahrbtnik z logotipom »Slovensko je biti čebelar« skupaj z opasno torbico za shranjevanje osebnih dokumentov. Ob nakupu nahrbtnika Vam podarimo majico »Ohranimo čebele« po vaši želji. Cena nahrbtnika je 25,00 EUR.

Na ČZS so Vam na voljo tudi zelo kakovostne **posebne majice za otroke**, velikosti

4, 6 in 8 let. Na majici je »čebelica«, ki se sladka z medom. Cena za 1 kos je 8 EUR. Izbirate lahko med tremi barvami, in sicer rumeno, vijoličasto in temno modro. Prav tako vam ponujamo nove ženske in moške majice brez ovratnika (cena je 9,5 EUR/kos) ter moške majice z ovratnikom (cena je 12,00 EUR/kos). Naročila lahko pošljete po pošti na naslov: Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, na e-naslov: barbara.dimc@czs.si ali jih sporočite po telefonu št.: 041/370 409. *Tajništvo ČZS*

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Janez Dremelj, Dragovšek 13,
 1275 Šmartno pri Litiji
GSM: 041/836 050, 041/779 119
Tel.: 05/971 06 23
e-pošta: vzreja.dremelj@gmail.com

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob večjem naročilu matic je poština brez plačana.

GLUKOZNO-FRUKTOZNI SIRUP - C*TruSweet ZA ČEBELE

- visok odstotek sladkorja,
- takoj pripravljen za uporabo,
- stabilen in dolgo obstojen.
- življenska doba čebel se podaljša,
- ne kristalizira,
- primeren v vseh panjskih sistemih,

- stabilen in dolgo obstojen,
- cenovno zelo ugoden.
- možna dobava sladkorja 25/1
- možna je tudi dostava
- možna je tudi dostava

Dobavitelj:

SONLEN, d. o. o.

Razborca 4, 2382 Mislinja

GSM: 041/640 863

Tel.: 02/885 62 30

E-pošta: sonlen@siol.net

KONIGIN

Čebelarški stroji neposredno od
madžarskega proizvajalca!

Točila za med, stroji za od-
krivanje satovja, kuhalniki voščin
ter drugi stroji in pripomočki
iz 100% nerjavečega inoxa po
izredno ugodni ceni.

PONUDBA:

Točila za med z 230 V ali 12 V motorjem in kontrolorjem,
za okvirje AŽ:

Samoobračalno kasetno točilo za 4 satnike – **1070 €**

Samoobračalno kasetno točilo za 12 satnikov – **1690 €**

Radialno točilo za 4 satnike – **1200 €**

Stroj za odkrivanje satja – **1765 €**

Stroški dostave: **65 €/stroj**

Cene vsebujejo DDV.

KONTAKT / MAJA ŽIŽEK / Tel.: 040 464 265 / maja.zizek@konigin-trade.com / www.tocilozamed.si / www.konigin-trade.com

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Ivan Dremelj

Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji

tel.: 01/899 11 31, GSM: 041/656 056

Čebelarstvo
DREMELJ

Sprejemam prednaročila za oprasene in neoprasene označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih
matičarjev in zrele matičnike. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.
Ob naročilu več kot petih matic je poštnina brezplačna.

VZREJA MATIC JOŽEF POTISEK

Vzrejamo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom
KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali vam jih pošljemo
po pošti. Ob naročilu pet ali več matic poštnina brezplačna.

Jelša 23, Šmartno pri Litiji

GSM: 041/953 748, 031/762 025

e-pošta: jozef.potisek@gmx.com

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice
kranjske sivke iz odbranih matičarjev,
vzrejenih pod nadzorom KIS.

**MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO,
POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!**

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775 ali 02/570 18 17 (zvečer)

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med
subvencionirano
čebelarstvo opremo

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051 / 348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

**Zaščitna oprema za
čebelarjenje**
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:

Voščene šatnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

PRODAM

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, tel.: 040/569 837.

Cvetni prah in vosek (Štajerska), tel.: 041/908 559.

Cvetni prah, svež, zamrznjen, tel.: 031/292 577.

Cvetni prah osmukanec, letošnji, zamrznjen, po 5 kg (okolica Ljubljane), tel.: 041/990 360.

Cvetni prah, letošnji, zamrznjen, nabran v Bohinju, tel.: 031/330 972.

Cvetni prah, zamrznjen in sušen, prebran ter vakuumsko pakiran, letošnji, iz Zgornje Savinjske doline, cena po dogovoru, tel.: 041/804 413.

Akacijev in cvetlični med, letošnji, cena po dogovoru, tel.: 040/815 884.

Cvetlični, akacijev, lipov in kostanjev med, tel.: 040/217 542.

Ometence na deviškem 1/1 LR-satju, z mlado matico in novimi panji, tel.: 031/200 445.

Dva nova 5-satna prašilčka, tel.: 041/289 024.

Pet čebeljih družin na AŽ-satih (okolica Gornje Radgone), tel.: 031/555 868.

Deset čebeljih družin v 2/3 LR-panjih, mogoča je tudi menjava za med ali po dogovoru, tel.: 041/961 470.

Čebeljo družino na 2/3 LR-satih, z letošnjo matico (okolica Ljubljane), tel.: 031/319 002.

Čebelje družine v 3-satnem panju iz tirodurja, skupaj s panji, tel.: 051/393 142.

Čebelje družine na 7, 9 ali 10 AŽ-satih ter 2/3 LR-satih, skupaj s panji, cena po dogovoru, mogoča menjava za med (Primorska), tel.: 041/866 604.

Čebelje družine s panji, cena po dogovoru (okolica Kranja), tel.: 070/811 809.

Čebelje družine na AŽ-satih, z dovolj zaloge in letošnjimi maticami, s panji ali brez njih (Marihvor), tel.: 02/251 21 21 (zjutraj ali zvečer).

Čebelje družine na AŽ-satih, nove 10-satne AŽ-panje ter hojev in lipov med v sodih, tel.: 070/753 096.

Čebelje družine na mladih LR-satih z neiztočenim medom, tel.: 041/661 576.

Več čebeljih družin na mladih AŽ-satih, z letošnjimi označenimi maticami, tel.: 041/868 121.

Osem novih 7-satnih panjev (Domžale), tel.: 041/830 008.

Osem 10-satnih AŽ-panjev, z notranjim osmukalnikom, ugodno (južna Primorska), tel.: 041/289 024.

AŽ-panje, 6-, 11- in 12-satne, nekateri so še nerabljeni (Koroška), tel.: 02/822 28 97, 041/214 226.

AŽ-panje, 9- in 10-satne, rabljene, tel.: 040/648 719.

AŽ-panje, 10- in 7-satne, s čebeljimi družinami, ugodno (Prekmurje), tel.: 041/752 399, 02/545 15 50.

Nove AŽ-panje, ugodno, tel.: 041/933 921.

Nove AŽ-panje, 10-satne, tudi trietažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

22 AŽ-panjev s čebelami (Dobova), tel.: 07/496 73 28.

AŽ-panje, 10- in 7-satne, 1/1, 2/3 LR-panje 12-satne kozice ter AŽ- in LR-satnike, tel.: 041/839 496.

Čebeljak z 18 panji čebel v kompletu ali posamično (Ljubljana - Bizovik), tel.: 051/681 099.

Čebeljnake, izdelane po naročilu, Mizarstvo Malavašič, tel.: 041/633 311.

MIZARSTVO KRŽE 1936

Prašilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE 1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

Novo 10-satno samoobračalno točilo z elektroniko, tel.: 051/339 096.

Mercedes Actros 1840 za prevoz čebel, letnik 1999, keson z dolžino 7,7 m, na blazinah spread-zadaj, redno servisiran, tehnično brezhiben, nove gume, ugodno, tel.: 041/557 907.

Tovornjak TAM 110 T 10 s 35 čebeljimi družinami, veterinarsko pregledanimi, zelo ugodno (Škofja Loka), tel.: 041/990 284, 04/513 10 27.

Lipove deske, 32 in 43 mm, ter deske iz različnih vrst lesa in različnih debelin, vse zračno suhe (Planina pri Sevnici), tel.: 040/211 346.

Električni ometalnik za čebele, prevozno štirisatno električno točilo in drugo čebelarstvo opremo (Izola), tel.: 041/678 886.

Točilo za med, štirisatno, na motorni pogon, INOX Logar, kot novo, tel.: 041/665 178.

Posodo za med, nerjavečo, 140-litrsko, s plastično pipo (Šmarje-Sap), tel.: 031/788 318.

Sadike evodije, tel.: 041/898 138.

Čebeljo družino, narejenec na 2/3 LR satju, 10 satna naklada, z letošnjo matico, konec julija (okolica Ljubljane), tel.: 031/319 002.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med, Cena po dogovoru, možnost dostave Ljubljano, tel.: 041/252 695

Cvetni prah osmukanec, iz neokrnjenih alpskih dolin, tel.: 040/321 556.

KUPIM

Vse vrste slovenskega medu, tel.: 040/477 473.

Čebelje roje (okolica Kamnika), tel.: 041/795 099.

Čebelje roje (osrednja Slovenija, Zgornja Savinjska dolina), tel.: 040/491 741.

Čebelje roje (okolica Nove Gorice, Ajdovščine, Postojne, Logatca, Idrije), tel.: 041/772 399.

Dve čebelji družini, lahko tudi na 10 AŽ-satih, tel.: 041/664 240.

Tri čebelje družine na 7 satih s panji (Rakek ali okolica Cerknice in Postojne), tel.: 041/430 482.

Kupim knjigi Sodobno čebelarstvo I (1955) - Teoretični del in Sodobno čebelarstvo II (1958) - Praktični del, tel.: 031/641 338.

Panjsko tehniko, tel.: 040/321 556.

IŠČEM

Čebelarstva mentorja (okolica Krškega oz. Sevnice), tel.: 041/664 240.

Čebelarstva mentorja (Sežana z okolico), tel.: 041/841 424.

Čebelarstva mentorja za čebelarjenje v velikih Kirarjevih panjih (Starše, Dravsko polje), tel.: 040/431 609.

FRANC TRETJAK 1942–2014

V 72. letu starosti se je od svojih čebel in domačih čebelarjev za vedno poslovil čebelar, prijatelj, učitelj in vzornik Franc Tretjak. Čebele so postale in ostale del njegovega življenja. Od leta 1976 je bil zelo dejaven član ČD Radlje ob Dravi. Sledi njegovega dela bodo še dolgo ostale vidne zlasti na področju usposabljanja mladih čebelarjev, bil pa je tudi terenski svetovalec in preglednik medu. Čebele je s spoštovanjem in ljubeznijo gojil vse do svoje smrti. Številni čebelarji smo se od Francija s praporom poslovili 28. februarja 2014. Njegovo bivanje med nami je končano, toda spomin nanj bo vedno živ.

*Ahmet Begić,
predsednik ČD Radlje*

ANTON ZGONC 1929–2013

Iški čebelarji smo na njegovo zadnjo pot pospremili našega dolgoletnega člana Antona Zgonca. Rodil se je leta 1929. Njegovo življenje je bilo tesno povezano s kmetovanjem in pričakovano je tudi sam postal gospodar na kmetiji. Vedel je, da na kmetijo sodijo tudi čebele, zato je postavil čebelnjak, ga naselil ter ga več kot 50 let redno obiskoval in oskrboval. Leta 1974 je postal član ČD Ig. Redno se je udeleževal društvenih srečanj in izobraževanj, vestno je opravljal svoje naloge ter odkrito delil svoje bogate čebelarstvo

izkušnje. Bil je vesel človek in iskren prijatelj, ki je vedno našel čas za pomoč, zato so ga ljudje sprejemali s odprtimi rokami. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. *ČD Ig*

SLAVKO POŽENEL 1934–2013

Lani smo se iški čebelarji z društvenimi prapori poslovili tudi od dolgoletnega člana in prijatelja Slavka Poženela. Čebelariti je začel po dogovoru, ki so ga leta 1977 sklenili trije sosedji, in od tedaj naprej je nenehno povečeval tako število čebeljih družin kot tudi svoje čebelarstvo znanje in spretnosti.

Vse od začetkov čebelarjenja je bil član ČD Ig, pozneje pa tudi član ČD Polhov Gradec. Opravljal je vrsto društvenih nalog: 19 let je bil član UO, 12 let blagajnik, 20 let mentor in šest let upravitelj društvenega čebelnjaka. V ZČD občine Ljubljana Vič-Rudnik je bil osem let član letne konference, štiri leta član UO ter štiri leta predsednik častnega razsodišča. Za svoje delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter priznanje društva.

ČD Ig

JANEZ VLAHOVIČ 1948–2014

Konec januarja letos smo se poslovili od čebelarja in prijatelja Janeza Vlahoviča. Janez je bil dejaven član Čebelarke družine Vinica, ČD Črnomelj in tudi ČD Ob Kolpi in Lahinji. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Bil je dolgoletni mentor čebelarkega krožka in mentor številnih mladih belokranjskih čebelarjev. Pri njem je bil vedno dobrodošel vsak, ki je pokazal voljo do dela s čebelami, zaradi njegovih dolgoletnih čebelarskih izkušenj pa so ga zelo cenili tudi starejši kolegi. Janezu se zahvaljujemo za vse, kar je storil za razvoj čebelarstva v naših krajih. Ohranili ga bomo v trajnem, hvaležnem in spoštljivem spominu.

ČD Ob Kolpi in Lahinji

JOŽE SLOMŠEK 1938–2014

Jože Slomšek se je rodil 14. februarja 1938 v Novakah pri Studenicah. Že v rani mladosti je vzljubil čebelice, saj je že v svoji rojstni vasi čebelaril z 10 čebeljimi družinami. Leta 1971 se je včlanil v ČD Slovenska Bistrica. V dolgih letih zvestobe čebelicam in društvu se je izkazal na številnih področjih. Bil je predsednik komisije za zdravstveno varstvo, dva mandata je bil gospodar društva, več mandatov je bil član UO društva, večkrat je bil delegat na skupščini ČZD Maribor, bil pa je tudi podpredsednik društva. Leta 2003 je opravil izpit za NPK čebelar.

Za svoje delo pri razvoju čebelarstva je prejel vrsto priznanj in zahval, najbolj pa je bil ponosen na odličje Antona Janše II. stopnje. Izgubili smo vestnega čebelarja in dobrega prijatelja. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Slovenska Bistrica

FRANC KUTIN 1946–2013

Maja 2013 smo se čebelarji ČD Selnica ob Dravi poslovili od našega dolgoletnega člana Franca Kutina.

Čeprav je že v rani mladosti pokazal zanimanje za gojenje čebel, se je njegova čebelarska pot začela šele

leta 1990. Kot samostojni podjetnik je vselej našel čas tudi za svoje čebelice. Čebelaril je s šestimi družinami v AŽ-panjih. Za svoje delo je leta 2006 prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Dragi Franc, iskrena hvala za vse, kar si storil za nas.

Ohranili ga bomo v lepem spominu. ČD Selnica ob Dravi

ALOJZ DRNOVŠEK 1939–2014

V začetku letošnjega februarja smo na zadnjo pot pospremili našega člana Alojza Drnovška iz Pra-

preč. Ob hiši je imel stojišče, v katerem je bilo kar lepo število panjev s čebelami, za katere sta z ženo lepo skrbela. Pomagal je pri graditvi našega doma na Izlah. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličje Antona Janše II. stopnje. Skupaj z ženo, ki je bila prav tako zelo dejavna v društvu, je rad prihajal v naš dom na predavanja in srečanja, na katerih si izmenjujemo izkušnje pri delu s čebelami in odpravljanju različnih tegob, ki se pojavljajo ob tem.

Žal mu je bolezen že pred leti vzela ženo, pestiti pa je začela tudi njega, tako da je delo s čebelami počasi opustil. Škoda, da nima čebelarskega naslednika. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Zagorje ob Savi

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ

Na zalogi HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli.

Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature;
- preprosta uporaba v standardnih AŽ- in nakladnih panjih;
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline;
- za večkratno uporabo.

NANOKEM, d. o. o.,
Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel.: **041/691 328, 041/863 876**

Pripomočki za vdihanje aerosola iz medu in propolisa

Batni inhalator Me100

Cena 48,74 €
cena vključuje DDV

- Z razpršilnikom spremenimo čaje, propolis in med v terapevtski aerosol.
- Napajanje 220 V.

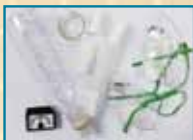
Set
Me100

Ultrazvočni inhalator Me120Plus

Cena 119,00 €
cena vključuje DDV

- Z ultrazvočno metodo spremenimo čaje, propolis in med v terapevtski aerosol.
- Z Me 120 Plus lahko z aerosolom napolnimo prostor.
- Napajanje 220 V.

Set
Me120Plus

Pripomočki za vdihanje aerosola iz panja

API-AEROSOL 1

- Maska z zapornimi ventili.
- Ustnik.
- Cev.
- Nastavek za panj z zapornim ventilom.

Cena kompleta AA-1 je 18,20 €
cena vključuje DDV

API-AEROSOL 2

- Maska z zapornimi ventili.
- Ustnik.
- Cev.
- Nastavek za panj s prisilnim potiskom in regulacijo.
- 12 V napajanje.

Cena kompleta AA-2 je 64,90 €
cena vključuje DDV

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica
t.: 04 537 85 10, m.: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com

Glasiło Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Spletni strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Avtomatski telefonski odzivnik - tel.: 01/729 61 20. Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika: vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 13. in 17. uro, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nobc@czs.si. Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. Opazovalno-napovedovalna služba: Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, telefonski odzivnik: 01/729 61 20, www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 13. in 17. uro): 01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Augustin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/ 729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemencič Štrukelj, administrativna delavka, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Augustin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrti strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7600, tiskano: 27. 6. 2014

Glasiło Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Hlapilnik za mravljično kislino Nassenheider profi

NOVO

- za nakladne in AŽ panje
- pri AŽ panjih se vstavi v izpraznjeno medišče
- posodica za 290 ml tekočine, kar je dovolj tudi za zdravljenje največjih panjev brez ponovne polnitve
- hlapilnik lahko varno s kislino napolnite že doma
- vodoraven stlenj leži znotraj pladnja in tako ščiti zalego pred koncentriranimi hlapci mravljične kisline in tekočino.

Art. 7807

Art. 7801

Hlapilnik za mravljično kislino Nassenheider classic za pritrditev na satnik in za vse tipe panjev.

Brizgalka za oksalno kislino za AŽ panje s cevko 1-5 ml, avtomatska

Art. 7810

Igla za doziranje oksalne kisline
Art. 7814

Naglavna lupa

Art. 5139

AKCIJSKA CENA: 27,48 EUR
REDNA CENA: 30,20 EUR

- naglavna lupa s štirimi povečavami velikosti 1,2, 1,8, 2,5, in 3,5
- opremljena z LED lučko z majhno porabo energije.

Delovni čas trgovine:

od ponedeljka do petka:

9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00

ob sobotah: 9.00 - 12.00.

Poletni delovni čas trgovine:

04.08. - 08.08.: 9.00 - 15.00

11.08. - 14.08.: 9.00 - 14.00

ob sobotah: v avgustu zaprto.

Kadilnik fi 8, nerjaveč

Art. 5500

AKCIJSKA CENA: 23,02 EUR
REDNA CENA: 25,30 EUR

Pitalnik 5 l za AŽ panje

Art. 3807

Pitalnik LR 7,5 l, PVC

Art. 3808

AKCIJSKA CENA: 7,29 EUR
REDNA CENA: 8,10 EUR

AKCIJSKA CENA: 1,89 EUR
REDNA CENA: 2,10 EUR

Posode za shranjevanje medu

Art. 2006

AKCIJSKA CENA: 83,70 EUR
REDNA CENA: 90,00 EUR

Art. 2106

AKCIJSKA CENA: 90,21 EUR
REDNA CENA: 97,00 EUR

Akcijske cene veljajo od 01.07.2014 do 31.08.2014 oz. do prodaje zaloga. Akcijske cene in ostali popusti se med seboj izključujejo. DDV je vključen v ceno.

Art. 4703

Mešalna palica za mešanje sladkorne tekočine v točilu za med.

Koš brez sredinske osi s posebnim vpetjem zgoraj in spodaj, zato lahko satnik obrnete kar v košu.

Art. 4104, 4107

Korito za odkrivanje 100 cm AŽ, nerjaveč

Art. 8035

- hkrati lahko odkrivata dve osebi
- 11 odkritih satov odložite na nosilec za odlaganje
- nerjaveča odtočna pipa je vgrajena na najnižnji sredinski točki na dnu
- višino korita lahko regulirate z nastavljivimi nogami.

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur

Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 50 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico 4 % popusta.